ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5549 ԱՊՐԻԼ 26/9 ՄԱՅԻՍ 1904 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 22 ՍԷՖԷՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5549

درعليه‌ده غلطه‌ده « آرەولك » غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՐ ՋՈՋԵՐԸ

Նախապաշարումներն ալ անհատներու պէս կը մեռնին. չատեր չեն գիտեր թէ ո՞վ է անոնց ծննդեան հեղինակը ու գաղտնիքը:

«Տիրացու, վարժապետ, կրող կարդացող» հեգնական ու արհամարհոտ յորջորջումները՝ որոնք կանխակալ կարծիքներու ամենէն անիմաստին ծնունդ կուտան՝ հայ բերաններէ արտասանուած՝ բազմաթիւ սերունդներէ նուիրագործուած ազնուական գերդաստանէ մը սերած պիտակի մը ազդեցութիւնը կ'ընեն մեր վրայ:

Անյիշատակ դարերէ ի վեր, գիրն ու գրիչը, գիրքն ու կրթիչը մեր հասարակաց պատկերաւն նուիրական պաշտամանց սրբազան տաճարին պատկառելի անկիւնաքարերը կազմած են:

Նոյն իսկ այսօր, լուսոյ եւ գիտութեան, սիրոյ եւ բարութեան վաղեմի լուսաղբիւրները եղող հայ մենաստաններու չինականին ներշնչած յարգալի եւ հաւատաւոր ակնածութեան չնորհիւ է որ անոնց այլասերած ու խարխլած միաբանները կը կթեն գրասէր ժողովուրդին մածունն ու կաթը, մեղրն ու կարագը, կրակը ու ճրագը:

Իրաւագիտական առած մը կը տրամադրէ թէ «հայրութեան փնտռտուքը ներելի չէ». ուստի մենք ալ մեր կարգին չը պիտի ուզենք պրպտել եւ հետազօտել հեղինակութիւնը պատնկարդի նախապաշարման մը եւ ըստ այնմ ուսումնասիրել պատճառը այն խորթ արհամարհանքին, որուն քիչ չատ բարեկեցիկ դասակարգը առարկայ կ'ընէ գիրն ու գրականութիւնը մեր մէջ: Արդիւնքը ստուգուած է արդէն եւ այդ կը բաւէ. հարուստին ու գործի մարդուն գրչի եւ դպրութեանց հանդէպ ցոյց տուած ցուրտ վերաբերումը այն աստիճան չեշտուած ու ազդու հանգամանք մը առած է, որ չատեր, անողականութենէ վարակուած, գործի մարդու եւ ջոջի հովեր առնելու փափաքով, գրող արհամարհանք մը կը կեղծեն գրականութեան հանդէպ:

⁂

Կան հիւանդութիւններ որոնց պատճառը պէտք է որոնել ու գտնել պատչաճ ու ազդու դարմանը առնելու համար, կան ալ սակայն ախտեր զորս կարելի է բուժել իրենց արտադրած վէրքը դարմանելով ուղղակի: Գրականութեան հանդէպ մեր հարուստներուն եւ գործի մարդոց ունեցած անկեղծ կամ չինծու արհամարհանքը այդ կարգի վէրքերէն է ահա որ դիւրաւ պիտի սպիանայ եթէ չաբաթ օրուան Արեւելքի Նամակատուփը ընթերցող անձին, Տէր Ց. Ս. Թուչնճեանի պէս, կանխակալ կարծիքները ամերիկեան լրջմտութեամբ արհամարհել գիտցող հարուստներ, մխիթարիչ սպեղանին տարած են անոր վրայ:

Առաջին օրինակը անգամ քիչ բան չէ: Արդարեւ, երբ իր ձեռներէց ոգւոյն եւ անզուգական իմացականութեան չնորհիւ, տարիներու կարճ չրջանի մը մէջ, ամերիկեան առատին մրցելաշատ հրապարակին վրայ, հօկայ դիրք մը գրաւած առեւտրական տան մը հիմնադիրը կուգայ, պարբերաբար, իբր խիստ բնական գործի մը վրայ, անվեհեր քայլեր առնել գրական ասպարէզին մէջ, գրականութեամբ պարապողներու նկատմամբ տիրող պարագ նախապաշարումները արդէն կրնան իրենց կարճ օրերը համրուած նկատել:

Եւ յետոյ, մեր հարուստ դասակարգին պատկանող եւ զարգացած տիպարներուն իրաւամբ արժանի անհատներ դեռ կը գտնուին, փառք Աստուծոյ, թէեւ թիւով խիստ ցանցառ, որոնք գրականութիւնը չեն արհամարհեր եւ գրիչ չարժել գիտեն պատշաճօրէն եւ որոնց գրչի վաստակաւորներուն նկատմամբ տիրող նախապաշարումներու անհետացումը նոր կորով մը պիտի ներշնչէ, յուսանք, գրական հրապարակը նետուելու համար:

Ունեւոր դասակարգին եւ գործի մարդոց գրական կեանքին հանդէպ ունենալիք տաք վերաբերումը ոչ միայն ներկայ զարգացեալ դարուս — ուր թագուհիներ, ինչպէս Գարմէն Սիլվա, գրականութեամբ կը պարապին — ոգւոյն հակառակ նախապաշարումի մը վերջ պիտի տայ, այլ նաեւ նիւթապէս աւելի բարգաւաճ դասակարգի մը ընձեռած բարոյական ու մտաւորական նոր տարրերովը պիտի կազդուրէ մեր գրական արդի ճղճիմ կեանքը:

Անկէ զատ, ջոջերու գրչի վաստակաւորներուն վրայ նետած խոր ակնարկին ազդեցութեամբ բացուած խրամատին պատճառաւ, երբ անջատ դասակարգ ինքզինքնին բանիմացի եւ գրագէտի հովեր տալով գրողներէ առանց աւելի հաչա եւ յարգալից ակնածով պիտի նային ունեւոր եւ գործի մարդոց դասակարգին վրայ, որուն մէջ կը գտնուին անձինք որոնց գրական ասպարէզ իջնելովը Ջոհրապի աւելովը պիտի մաքրուի եւ զատուի անիկա բոլոր իր խակ ու չորցած պտուղներէն:

Ահա այս կերպով, այն օրը որ գրականութիւնը իրեն արժանաւոր պատուանդանին վրայ դրուելով, ամէն դասակարգի անձանց երկրպագութեան առարկայ ըլլայ անխտիր, ոչ միայն «Տիրացու, վարժապետ, գրող կարդացող»ի խտրութիւն չպիտի ըլլայ, այլ նաեւ գրականութեամբ զբաղողները աւելի ձեռնհաս եւ արժանի պիտի ըլլան իրենց պաշտօնին ու պաշտամունքին մէջ:

Բաւ է այն կանխակալ կարծիքը որ գործի մարդիկ եւ հարուստ դասակարգը կազմած են գրականութեան վրայ, եթէ երբեք արդարանալի կողմեր ունի երբեմն, անոնց պատասխանատուութիւնն ալ դարձեալ իրենց կը պատկանի, քանի որ անոնք չեն յօժարիր աւելի ձեռնհաս միջոցներով, կատարել ինչ որ իր ճղճիմ ու անբաւական միջոցներով գէշ աղէկ, կը կատարէ սիրով հարուստ բայց քսակով աղքատ դասակարգը որուն պատկանողներուն «տիրացու, վարժապետ եւ գրող կարդացող» հեգնական անունները կուտանք:

Զ. Ե.

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԸ

Բանի մը մահեր. — Նուիրատուութիւններ. — Տ. Մամբրէ քահանայ Թիֆիկեան. — Պաքըր Ձայը:

Մարզուան, 16 ապրիլ

Բարեգործութեան զգացումներ եւ իրագործումներ, ինչպէս որ յայտնի է, չատ անգամներ տխուր առիթով մը կը յայտնուին, երբ մահկանացու մը կը զգայ թէ իր ապրած կեանքին երկար, բայց չատ կարճ թելը ընդհատ պիտի կարուի. յետադարձ ակնարկով մը իր բոլոր գործառնութիւններուն վրայ կ'անդրադառնայ ու ներքնահայեցութեան խղճամիտ ոգիով մը իր հոգին կը դիտէ, ու կը զգայ թէ, քանի որ տակաւին պայմանները կը ներեն, պէտք է որ ինք ալ մահկանացու աշխարհին անմահներէն մէկը ըլլայ:

Այո՛, այս փառասիրութենէն դրդուած է որ մարդիկ յաճախ ի կենդանութեան, եւ երբեմն ալ՝ մահուան ճգնաժամին մէջ դողդոջուն ձայներով իրենց անթառամ նուիրատուութիւնները կ'ընեն:

Մեր եկեղեցիները եւ դպրոցները մինչեւ այսօր յարատեւ զարգացման միակ պատճառը, այն երջանկայիշատակ բարերարներու ըրած համեստ նուիրատուութիւններն են, որոնց արդիւնքներուն ի տես՝ այդ մարդոց անցեալին մէջ ունեցած անբասիր վարքն ու բարքը չյիչել չատ անբնական է:

Քաղաքիս եկեղեցին ու դպրոցն ալ երկար տարիներ վառ եւ բազմամեայ յարատեւութեան մէջ պահող հզօր տարրը պարզապէս այս թելադրութեամբ կարգ մը ազգայիններու կողմէ եղած անջնջելի նուիրատուութիւններն են, որոնցմով գրեթէ՝ դպրոցի ելմտացոյցին երեք չորրորդէն աւելին միշտ ապահովուած է:

Բարեգործութեան ոգին, դեռ իր գործօն դերը ունի մեր մէջ. մեռած չէ ան: Ասոր պերճախօս վկաները գրեթէ տասը օր առաջ երկու ազգայիններու մահուան առթիւ ակնյայտնի երեւցան: Մէկը հաճի Մկրտիչ աղա Փալանճեան, իննսունհինգ տարուան առողջ ծերունի մը, որ իր վերջին ժամերուն խօսելու անկարող ըլլալուն համար, յետ մահուան իր երկու թոռները ի յիշատակ իրենց մեծ-հօր, քսան օսմ. ոսկի նուիրեցին եկեղեցին: Իսկ միւսը, հաճի Գէորգ աղա Ագըլեան, չափահաս մը միեւնոյն տանն ընտանիքի տէր, քանի մը տարի թեթեւ կամ ծանր չարունակ հիւանդութեան ենթակայ ըլլալով, ան ալ իր մահկանացուն կնքեց տասներկու օսմ. ոսկի նուիրելով եկեղեցին. իր կենդանութեանը քանի մը ամիսներ առաջ՝ եկեղեցին ձեռք մը ծանր զգեստ ալ նուիրած է ան:

Այս նուիրատուութիւններուն փոխարէն՝ եկեղեցին ալ անոնց յուղարկաւորութեան հանդէսը ըստ կարելւոյն փառաւորապէս կատարեց, ամփոփելով նաեւ անոնց մարմինը եկեղեցիի գերեզմանատան մէջ:

Երեսուն երկու ոսկիի այս կլորիկ գումարը եկեղեցիին յարակից նորակառոյց Առաջնորդարանին վերնայարկին չինութեանը պիտի յատկացուի: Այդ չէնքը ի հարկին բնակութեան համար վարձու ալ կրնայ տրուիլ, տասը-տասներկու ոսկի գումար մը առնելով, որով, ամէն պարագայի տակ, երկու պէտքերու կրնայ գործածուիլ:

Դառն տխրութեամբ ու սրտի անկեղծ ցաւով կը գրեմ այս տողերը, գուժելու համար երեք տարի առաջ Անաթոլիա Գոլէճէն չրջանաւարտ, Գարեգին Կ. Փիրիւմեանի մահը: Ինքը առաքինի ու ամենապատուական ըլլալով մեր ամենուս ալ համակրանքը առատապէս վայլած է կեանքի ամենաքաղցր ու հաճելի օրերուն մէջ: Սոյն 1904 ապրիլ 5ին, մահը, իր խիզախ ձեռքերովը տխուր ու սեւ քօղ մը ձգեց մեր վաղամեռիկ ընկերոջ ճկուն ու բարեձեւ հասակին վրայ:

Ինքը թէեւ ի վիճակի չէր որ եւ է նուէր մը տալու եկեղեցիին, սակայն եկեղեցին պարտ ու պատշաճը անօրինեց, փառաւոր յուղարկաւորութեամբ մը, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան, Գոլէճի անօրէն մըսթըր Հաւայթի, իր ուսուցիչներէն բրօֆ. Մանիսաճեան եւ մըսթըր Բրէսէի, նաեւ գոլէճի առաջին կարգի հայ աշակերտներու:

Ցաւօրդաբար, այս երեք մահերու յուղարկաւորութեան հանդէսներուն մէջ գործօն դերը ունեցաւ արդէն ծանօթ Տէր Մամբրէ քհյ. Թիֆիկեան, իր տարբեր տարբեր խօսքերով ու գաղափարներով արտասանած ազդու դամբանականներովը: Ինքնազարգացման կատարեալ տիպար մը ըլլալով միանգամայն, հոգելից ու պերճախօս քահանայ մըն է, ինչ որ չատ հազուագիւտ բան մըն է մեր քահանաներուն մէջ՝ մեծ մասամբ:

Ան՝ իր մայրենի Եկեղեցիին ջերմ պաշտպան, եւ եկեղեցիի բոլոր ծէսերուն հիմնավէն գիտակից՝ համակրելի քահանայ մըն է: Որչափ որ իր հատուածակիցներէն հասկցայ, աւետարանական թաղականներուն ալ իր ջանքերով բացուած լսարանին մէջ յորդորականներու եւ քարոզներու միջոցաւ դաստիարակութեան, ինքնազարգացման եւ պարտաճանաչութեան անհրաժեշտ պէտքը մեծապէս զգացուցած է քաղաքիս հայ համայնքին:

Ինչպէս անցեալին նոյնպէս ալ ներկային մէջ իր կեանքը միշտ արդիւնաւոր ըրած է ու կ'ընէ բեմը ունենալով իր միակ կռուանը, ու մայրենի Եկեղեցին՝ իր կրօնական զգացումներուն հարազատ ստնտուն:

Քաղաքէս չորս ժամ հեռաւորութեամբ դէպ ի հիւսիս Պաքըր Ձայը կոչուած գետակը կայ, որ ինչպէս ուրիչ առիթով ալ գրած եմ, չատ մաքեր ու գլուխներ յոգնեցուցած է, ե՞րբ կարելի պիտի ըլլայ իր իր բնական ընթացքէն չեղեցնել եւ դէպ ի քաղաք առաջնորդել: Քաղաքին թէ չրջակայ արտերը ու այգիները, եւ թէ հարաւային կողմը գտնուած ընդարձակ անջրդի դաշտը, ցանքի, թթեններու եւ բանջարեղէններու արդիւնալից պարտէզներու վերածելու երեւակայութեամբ, ինչպէս տարիներ առաջ, նոյնպէս ալ քանի մը անգամ, մեր օրերուն, հասարակութիւնը միաձայն հաւանութեամբ աչխատած եւ իր ջանքերը յուսահատութեամբ պսակած են, ուղղակի քանի մը ջոջերու չահին անյարմար ըլլալուն համար:

Բայց քանի որ աչքը բացողը չուկան կը վազէ եւ գործերը օր ըստ օրէ անբաւական կը դառնան, հողի մշակութեան պէտքը չեշտակի ամէն դասակարգի մարդոց մտքին վրայ կը ծանրանայ, քանի որ ընդարձակ անմշակ արտեր կան, ուր արօրը դեռ ակօսներ երբեք բացած չէ, ջուրի զգալի պակաս մը ըլլալուն համար:

Այս պակասը միանգամ ընդ միշտ գոցելու համար՝ Մարզուանցին այս օրերս բաւական թափով մը վերջին փորձ մըն ալ ըրաւ Գայմագամ պէյին դիմելով, որպէս զի ի հարկին ինք ալ պէտք եղած ձեռնտուութիւնը ընէ: Նորին Վսեմութիւնը, իր պաշտօնավարութեան առաջին օրէն սկսեալ, միշտ մտադիր էր քաղաքիս անմոռաց յիշատակ մը ձգելու, խորհելով թէ այս խնդրի լուծումը օգտաշատ ծառայութիւններ պիտի ունենայ թէ կառավարական գանձուն եւ թէ ժողովուրդին, հարկ անհրաժեշտ նկատեց օր առաջ ձեռնհաս ըլլալ այս խնդրին: Քանի մը օր առաջ ինքը անձամբ իր ստորադաս պաշտօնեաներովը բուն վայրը այցելելով խնդրին կարելիութիւնը յայտարարած եւ ստանձնած է այդ գործը գլուխ հանել: Երկու օրէն խառն ժողով մըն ալ կազմելով, պէտք եղած տեղերը առանց օր մը կորսնցնելու գծած է:

Կը յուսանք որ իր այս ձեռնարկը բարեյաջողութեամբ պիտի պսակուի եւ իր անունը դարէ ի դար անմահ պիտի մնայ, երբ Մարզուան անմրցելի գերազանցութիւն մը ունենայ քան բոլոր չրջակայ քաղաքները, իր վաճառականութեամբը եւ մրգեղէններու ու արմտիքի առատ արտադրութեամբը, ինչ որ երբեք անյուսալի չէ:

ՄԻՍԱՔ Մ. ԷԼՊԻԿԵԱՆ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՕՐԱՑՈՅՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

Պոլսական թերթի մը մէջ Երուսաղէմի Օրացոյցի խնդիր մը երեւցաւ՝ իբրեւ ուչադրութեան արժանի, որ սակայն մեր խնդրանքը աւելցնելէ զատ ուրիշ արդիւնք մը չկրցաւ ունենալ:

Այդ խնդիրը հրապարակ նետող մէկ քանի նորելուկներ, որոնց ի քօղարկեալ արձագանգ դարձած է յիշեալ թերթը, կը պնդեն թէ իրենք կարող են եղեր ընդարձակ Օրացոյց մը հրատարակելու, ճոխագոյն գուցէ աւելի քան Ազգ. Հիւանդանոցինը, եւ, իրենց կօշիկէն չա՜տ վեր յաւակնութեամբ, հեղինակութեան առարկայ ընելով ընթացիկ տարուան Երուսաղէմի Օրացոյցը, կրօնական սխալներ կ'ուզեն նշմարել անոր մէջ:

Փափկանկատութիւնն ունենալով [illegible] փուքերով հոգի կտրող հանգամանքը այդ սկսնակ եկեղեցականներուն, որոնք կարող ըլլան երբեք կրօնական սխալներ նշմարելու չափ յառաջ երթալ, ըսենք միայն թէ լուսագոյն բան մը ըրած կ'ըլլան այդ կարգի մարդիկ, եթէ փոխանակ խիստ չատ հեռուները դիտելու, հայեացք մը դարձնեն գէթ իրենց չուրջը, տեսնելու համար թէ հակառակ եկեղեցական ծէսերու եւ արարողութեանց ի՛նչ անտեղութիւններ կը պատահին ա՛յն օրէն ի վեր՝ յորմէ հետէ Առաքելական Ս. Աթոռը զուրկ կը գտնուի իր աւժանաւոր Լուսարարապետէն, որ Կիլիկեայ արժանընտիր Կաթողիկոսն է այժմ:

Լուսագոյն բան մը ըրած կ'ըլլան—կ'ըսենք—այդ սկսնակները՝ եթէ քիչ մը ուղիղ դատողութեան բերեն ինքնաբերաբար փոխ—Լուսարարապետի հովեր առնող Եղիա վարդապետը, որ՝ հակառակ Ս. Եկեղեցիի դարերէ ի վեր ընկալեալ նուիրական պաշտամանց, Տօներուն ամէնէն գերագոյններէն մին՝ Ս. Կուսի Աւետման մեծահանդէս տօնը, ի մէջ այլոց, առանց Նախատօնակի եւ առանց Ս. Պատարագի կատարել տուաւ Առաք. Աթոռին մէջ, իբրեւ հասարակ օր մը:

Միայն ա՛յս բաւական է իմանալու համար թէ ո՛րպիսի՞ բարուց ծաղիկներով լեցուած է սոյն հոգեւոր բուրաստանը եւ ո՛րպիսի՞ ծանծաղամիտներու ձեռք ինկած է անոր յառաջդիմութիւնը հիմա:

Գալով աւելի ճոխ Օրացոյցի մը Երուսաղէմէն հրատարակուելու խնդրոյն, հարկ կը համարինք հրապարակաւ յայտարարել թէ, առիկա, Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի բացարձակ կամքէն եւ հաճութենէն կախում ունի:

Երուսաղէմ Լ.

ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Ս. ԳԻՐՔԸ ԵՒ ԻՐ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ

ԱՌ Պ. Յ. Դ.

ԺԴ.

Ազնի՛ւ պարոն,

Ինչպէս ձեր հասցէին ուղղած առաջին նամակիս մէջ յայտնած էի, մինչեւ հիմակուան բոլոր գրածներուս նպատակն էր, ո՛չ թէ երկար ու խորազննին ուսումնասիրութիւն մը ընել, որուն համար «ոչ ժամանակ եւ ոչ միջոցներ ունիմ» գրած էի արդէն, այլ մէկ քանի նամակներովս «ձեր եւ ձեր նմաններուն սրտին մէջ այդօրինակ լուրջ ուսումնասիրութեան մը եռանդի զարթնումին գրգիռ ըլլալ» (Արեւելք, թիւ 5448): Հետեւաբար այդպիսի ուսումնասիրութեան մը աղօտ մէկ ուրուագիծն ըրած ըլլալով՝ մինչեւ հիմակուան գրածներովս, կ'ուզեմ անոնց մէջէն քանի մը ընդհանուր կէտերն ու սկզբունքներն ի վեր հանել եւ ձեր ուշադրութեան յանձնելով վերջացնել այս նամակներուս չարքը:

Ինչպէս տեսնուեցաւ ասկէ առաջուան գրածներէս, գիրքի մը եւ անոր հեղինակին բուն արժէքը ըմբռնելու եւ գնահատելու համար, հարկ է աղէկ ուսումնասիրել նոյն հեղինակին կամ գրուածքին ժամանակն ու միջավայրը, նպատակը, ունկնդիր կամ ընթերցող ժողովուրդին դիրքն ու ընկերական, ընտանեկան ըմբռնումները, սովորոյթները եւայլն:

Արդ, այդ բոլոր ըսածները ամփոփելու եւ Աստուածաշունչի միւս հեղինակներուն ու անոնց գրուածքներուն ուսումնասիրութիւնը դիւրացնելու համար, աս քանի մը ընդհանուր կէտերը ձեր ուշադրութեան կ'ուզեմ յանձնել:

Ո՛ եւ է հին գրուածք մը, մասնաւորապէս Ս. Գիրքի հեղինակութիւնները աղէկ վերլուծելու եւ անոնց ոգին ու արժէքը աղէկ ըմբռնելու համար, պէտք է հետամուտ ըլլալ.

1.— Թէ ե՞րբ գրուած են:
2.— Ո՞ւր գրուած են:
3.— Ի՞նչ նպատակաւ գրուած են:
4.— Որո՞նց ուղղուած կամ որո՞նց համար գրուած են:
5.— Որո՞նցմէ գրուած են:

Այս հինգ կարեւոր հարցումներուն պատասխանները ճշգրիտ կերպով տալ կարողանալու համար, ուրեմն, հարկ է

Ա. Գտնել եւ ուչ դնել գրողին կամ մարգարէին ժամանակին:

Բ. Ուշադրութեան առնել գրողին երկրին դիրքը, կլիման:

Գ. Մի՛շտ մտքի առջեւ ունենալ հեղինակին ազգ. պատմական անցքերը եւ մասնաւորելով՝ Իսրայէլի պատմութիւնը:

Դ. Ուչ դնել նաեւ մարգարէին կամ գրողին ժամանակակից եւ արտաքին ազգաց պատմութիւնը:

Ե. Քիչ չատ գիտակցութիւն ունենալ հեղինակին ժամանակակից ժողովրդեան կրօնական, քաղաքական, ընկերային եւն. ըմբռնումներուն, սովորութիւններուն:

Ահա այս կարեւոր կէտերն ուշադրութեան առնելէն, քննելէն ետքը ապահով կրնայ ըլլալ մարդ որ, չատ դիւրութեամբ պատասխանելով վերոյիշեալ հարցումներուն, խիստ պայծառ ու յստակ կերպով պարզուած պիտի գտնէ իրեն առջեւ Ս. Գիրքի բոլոր հեղինակութիւնները անոնց բովանդակութենէն չատ քիչ բացառութեամբ:

Իրեն համար բոլոր դժուարութիւնները հարթուած պիտի ըլլան: Կարծեցեալ հակասութիւնները պիտի պարզուին, պիտի վերնան:

Դիւրութեամբ պիտի կրնայ անոնց իմաստը ըմբռնել: Եւ իրեն համար դժուար չպիտի ըլլայ նոյնիսկ ուրիշներուն բացատրել զանոնք յստակ կերպով:

Ուշադրութիւն ընելով գրուածքին ժամանակակից ըմբռնումներուն եւ անոր հեղինակի մտաւորական մակարդակին, արտառոց ու անհեթեթ չպիտի երեւին իրեն՝ անոր մէջ գտնուած բացատրութեան եղանակներն ու տրուած օրինակները:

Վերջապէս, երբեք դժուարութիւն չպիտի քաչէ այդ մեծ մատեանին ամբողջութիւնը իբրեւ Սուրբ Գիրք եւ Աստուածաչունչ ընդունելու գաղափարը իր մտքին հետ հաչտեցնելու համար:

⁂

Քիչ մը աւելի պարզելու համար ըսեմ որ Ա. Մարգարէին կամ գրողին ժամանակին խելամուտ ըլլալով կը գիտնանք տարբերութիւն դնել հեղինակներու միջեւ եւ անոնց արժէքն ալ անոնց համեմատ գնահատել:

Օրինակի համար, Եսայի, Երեմիա, Դանիէլ մարգարէներուն գրուածքները Մատթէոսի, Ղուկասի, Պօղոսի հեղինակութիւններուն հետ եթէ չփոթենք ու ամէնքն ալ՝ իբրեւ միեւնոյն ժամանակի գործ՝ մէկ ջուրով լուանք, պիտի տեսնենք թէ առաջինները անկարեւոր եւ ոչինչ գրողներ են բաղդատմամբ վերջիններուն. մինչդեռ, եթէ ուշադրութեան առնենք իրենց ժամանակներու տարբերութիւնը, պիտի խոստովանինք, զոր օրինակ, որ Եսայի, հակառակ ա՛յնքան դարեր առաջ երեւցած ըլլալուն եւ հակառակ իր այնքան խրթնաբանութեանց, բաղդատաբար, Ղուկասու, Պօղոսի չափ լուսաւորուած միեւնոյն երկնային լոյսէն, արժանի կը հանդիսանայ հին Տնտեսութեան պայծառագոյն «Աւետարանիչ»ը կոչուելու:

Ասով վերահաստատ կ'ըլլանք նաեւ որ Ս. Գիրքի բոլոր հեղինակներն ալ թէպէտ տարբեր ժամանակներու մէջ երեւցած ու զանազան միջոցներով ու եղանակներով աշխատած, սակայն, միեւնոյն նպատակին ուղղուելով վերին տեսչութենէ մը, միեւնոյն չղթային բաղադրիչ օղակները կը կազմեն առանձնապէս:

Բ. Գրողին երկրին դիրքը, կլիման ուշադրութեան առնելով լուսաւոր ջահ մըն ալ կ'ունենանք մեր ձեռքը հեղինակին ոգին թափանցելու կամ անոր գրուածքին ուժգնութիւնն ու նպատակը հասկնալու համար:

Այսպէս, օրինակի համար, Պաղեստինի դիրքը քննելով կը տեսնենք որ խիստ տաքաւարիչ եւ լեռնային է: Երկրին մշակելի հողը թէպէտ քիչ, բայց արգասաւորութիւնը առատ է: Անոր երկինքը գրեթէ միշտ պայծառ է: Անձրեւները երբ տեղան՝ տեղատարափ կ'իջնեն ընդհանրապէս, եւ որովհետեւ ջուրի կամ աղբիւրի նուազութիւն կայ հոն, այդ տեղացող անձրեւները ամէնէն աւելի փրփուրած, բաղձացուած պարգեւն են Պաղեստինի արտերուն, ծառերուն, եւ ջրամբարներուն, որոնցմով կը հայթայթուին խմելիք ջուրերը: Անապատ, չոր տեղեր չատ կան այս երկրին այլեւայլ կողմերը: Բայց բերքի ու գեղատեսիլ արտեր ու ծառաստաններ ալ բազմաթիւ են մանաւանդ Գալիլիայի ու Սամարիոյ կողմերը: Սիրուն ու բարձրաբերձ ծառեր ու անտառներ ալ չատ կը գտնուին մանաւանդ Լիբանանու կողմերը եւ Յորդանանէն անդին: Ցորեկները, մանաւանդ ամառները, սաստիկ տաք կ'ընէ, բայց առաւօտեան եւ իրիկուան չափէն աւելի զով, երբ առատութեամբ ցօղ կ'իջնէ անձրեւին տեղը բռնելով: Այս երկրին մէջ հովերն ալ մերթ օգտակար եւ մերթ վնասակար ու ահռելի են, ինչպէս արեւմտեան հովը որ Միջերկրականէն փչելով չատ անգամ բարերար անձրեւներ կը բերէ, մինչդեռ արեւելեան, հիւսիսային եւ հարաւային հովերը սաստիկ վնասներ կը հասցնեն՝ սաստիկ ցուրտ ու ձմեռ բերելով, մանաւանդ բոյսերն ու ծաղիկները չորցնելով, եւ երբեմն ահռելի մրրիկներ բերելով, որոնք դիւրութեամբ կը կործանեն աւազի վրայ չինուած տուներ, ծառեր եւ չատ անգամ աւազներու տակ կը ծածկեն ճամբորդները:

Այս բաներն աղէկ սորվելով ու գիտնալով ահա այն ատեն դիւրութեամբ պիտի հասկնանք Ս. Գիրքի մէջ բերուած օրինակներու եւ խօսքերուն բուն նշանակութիւնը: Դիւրաւ պիտի ըմբռնենք Ս. Գիրքի հեղինակներուն գրուածներուն ուժգնութիւնն ու ազդեցութիւնը անոնց ուղղուած ժողովուրդներուն վրայ:

Այնուհետեւ ո՛րքան յստակ ու դիւրահասկնալի պիտի ըլլայ մեզի համար Ս. Գիրքի այն կէտերը, ուր, օրինակի համար Աստուծոյ չնորհքներն ու արդարութիւնները նմանցուած են Պաղեստինի համար ա՛յնքան ցանկալի, ա՛յնքան փափաքելի, ըստ պէտս ա՛յնքան օգտակար անձրեւներուն: (Եսա. ԽԴ. 3. Յվհ. Է. 38. Ովս. Ժ. 12. եւն.): Ուր մեղաւորները, չարերը եւն. նմանցուած են անպտուղ ու խարխուլ անապատներու, ապառաժներու:

ԳԻՈՐԳ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՌՈՒՍԻԱ

Վերջին անյաջողութիւններ.— Ընդհանուր տպաւորութիւնը.— Ելմտական հրապարակը.— Ժողովուրդին միտքը:

Պետերսպուրկ, 4 մայիս. — (Մարքնի Թղթակցէն).—Մինչեւ երէկ իրիկուան պաշտօնական զեկոյց մը չեղաւ՝ Ռուսներուն ունեցած կորուստին ճիշդ քանակութեանը վրայ, ցամաքային վերջին ճակատամարտներուն մէջ: Այդ լռութիւնը աւելի կը սաստկացնէ տիրող յուսախաբութիւնը: Ամէն կողմ, թէ՛ ժողովրդական եւ թէ բարձր չրջանակներուն մէջ դառն յուսահատութիւն մը կայ: Արդարեւ դժուարաւ կ'ընդունուէր որ Ճաբոնները կրնան կատարելապէս յաջողիլ ցամաքի վրայ, մինչդեռ միակ գաղափարը թէ ցամաքի վրայ կրնան յաղթել ռուս զինուորներուն, հեգնոտ արհամարհանք մը առաջ կը բերէր: Սակարանը ցոյց կուտայ ժողովուրդին վհատութիւնը: Ռուպլը ինկաւ 92 1/4ի եւ այդ միջոցին խուճապի զգացում մը կար վաճառողներուն մէջ: Ժողովուրդը որուն վստահութիւնը չէր խախտած նաւային աղէտներու չարքէ մը, այս օր այն տեսակ ցնցումութեան մը մատնուած է որուն նմանը մինչեւ հիմա չէ տեսնուած: Ժողովուրդը ամէն կողմ Պիէսնի Ռոսիա (տարաբաղդ Ռուսիա) կ'ըսէ: Խիլքով իշխանը Պայքալի վրայ կը գտնուի, ուր կ'աշխատի փոխադրութիւնները կարգի դնելու եւ երկաթուղին ճնշումէ ազատելու: Բնաւ տեղեկութիւն չկայ լրագրական թղթակիցներէն որոնք Մուքտէն կը գտնուին եւ բան մը չեն կրնար ընել: Վրդովիչ զրոյցներ կան Մանչուրիոյ մէջ Թունկուզներու նոր ապստամբութեան մասին: Վլատիվոստոքէն կը հեռագրեն թէ Ճաբոնները այդ կողմերը կը պտտին նաւային կարեւոր ուժերով:

ԵԱԼՈՒԻ ՎՐԱՅ

Մայիս 1ի ճակատամարտը. — Նոր տեղեկութիւններ. — Զասուլիչ զօրավարին տեղեկագիրը. — Ռուս սպայի մը կարծիքը. — Ճաբոնական աղբիւրէ լուրեր. — Քուրոքի զօրավարին տեղեկագիրը. — Զանազան լուրեր:

Պետերսպուրկ, 4 մայիս. — Քուրոպաթքին զօրավարը կը հաղորդէ Զասուլիչ զօրավարին երկար մէկ տեղեկագիրը որ նոր բան մը չի պարունակեր Թիւրէն-Չէնի ճակատամարտին վրայ: Այդ տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ երկու կողմէն ալ մեծամեծ կորուստներ կան. բազմաթիւ սպաներ սպաննուած են: Մեռեալներուն թիւը խիստ չատ է: Ութ հարիւր վիրաւորեալներ կան Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի հիւանդանոցը: Ճաթանները չորս հազար մեռեալ ունեցեր են։

— Խարպինի հիւանդանոցներու տնօրէնը հեռագրեց երէկ առտու թէ մինչեւ հիմա հինգ հարիւր վիրաւորեալներ ընդունած է եւ թէ ուրիշ չաստեր ալ կը ղրկուին։

Լոնտոն.— Ճափոնական դեսպանատունը կը հաղորդէ Քուրոքի զօրավարին հետեւեալ հեռագիրը.— «Մայիս 1ի կէսօրէն ետքը Ռուսները աղէտ ընդդիմութիւն մը ըրին Ճափոններու հալածումին, որոնք երեք հարիւր մեռեալ ու վիրաւոր ունեցան։ Սակայն Ռուսները քաջաբար կռուելէ ետքը, ռուսական թնդանօթաձիգներու երկու գումարտակներ, զինուորներուն եւ ձիերուն մեծ մասը կորսնցնելէ ետքը, սպիտակ դրօշ պարզեցին ու անձնատուր եղան։ Գերի ինկած ռուս սպաներէն կ'ըսեն թէ Քաշալինսքի զօրավարը, հետեւակներու 11 եւ 12րդ զօրագունդերուն եւ թնդանօթաձիգներուն ու որձակազմներուն հրամանատարները սպաննուեր են։ Ուրիշ բարձրաստիճան բազմաթիւ սպաներ ալ մեռած կամ վիրաւորուած են։ Շատ մը փախստականներ յետոյ անձնատուր եղան Ճափոններուն։ Ամբողջ գերիներուն թիւն է երեք հարիւր երեսուն, որոնց երեսունը՝ սպայ։»

—Սէուլէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Բիա-Լիէն-Չէի ճակատամարտէն ետքը, ճափոնական հեծելազօրքերը կէսօրէն սկսեալ եօթը ժամ հալածեր են Ռուսները, որոնք բլուրներուն մէջ քաշուեր են՝ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի ուղղութեամբ։ Ան-Թունկի ռուս զինուորները, քառասունհինգ վայրկեան տեւող կատաղի ճակատամարտէ մը ետքը, քաղաքէն հեռացեր են։

—Թոքիոյէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ գերի ինկած Ռուսներուն թիւը գրեթէ հազար է։ Ճափոններուն կորուստը ութը հարիւր հոգիի չափ է։

Բեդերսպուրկ. (Մաքենի թղթակցէն). — Սպայակոյտի գնդապետ մը ըսաւ ինծի թէ առնուած վերջին հեռագիրներու նայելով՝ Ռուսներուն կողմէն 9-10,000 հոգի մասնակցած են ճակատամարտին՝ այսինքն իւրաքանչիւրը երեք վաշտէ բաղկացած չորս զօրագունդեր։ Ռուսները չհալածուեցան, քանի որ կրցան հետերնին տանիլ իրենց վիրաւորները, սակայն ստիպուեցան թողուլ իրենց երկու դիրքերուն մէջ գտնուած քառասուն թնդանօթներէն մէկ քանին, մանաւանդ փոքր ռէվոլվէր-թնդանօթներ, վասն զի չատ մը ձիեր սպաննուած էին եւ թէ խիստ թանձր ցեխի մը հետեւանքով զինուորները չէին կրնար քաշել թնդանօթները։ Ամէնէն աւելի վնասուեցան թնդանօթաձիգները եւ երկու զօրագունդերը որոնք երեք անգամ ընդհարում ունեցան։ Ռուսներուն կորուստը որ հարիւրին տասը համեմատութեամբ է, հազար հոգի չանցնիր։ Ռուսները երկու հազար հոգի ունէին Եալուի վրայ, որոնց կէսը ետ քաշուած էին, միւս կէսը թէեւ ընդհարում ունեցեր, սակայն պաշտպանողական է ճակատամարտի չմտնել։ Վի-Ճու գտնուող ռուսական 2500 զինուորներ ալ ետ քաշուեցան։ Նահանջը շատ դժուար եղաւ, վասն զի զօրավարը անխոհեմութեամբ գործեց։ Ճափոնները 40,000 հոգի ունէին զորս Եալուն անցուցած էին երեք կամուրջներէ։ Այդ պատճառաւ իւրաքանչիւր յարձակումի թարմ զինուորներ կը ղրկէին, մինչդեռ Ռուսները չէին կրնար նորոգել ճակատամարտին մասնակցող զօրագունդերը։ Ճափոններու զօրաբանակը մեծ մասամբ անձնապահներէն կը բաղկանար, Պարոն Հազէկուրա զօրավարին հրամանատարութեամբ։ Երկրորդ զօրաբաժնին հրամանատարն է Պարոն Նիշի զօրավարը եւ 12րդ զօրաբաժնինը՝ Ինուէէ զօրավարը։ Այդ զինուորները առաջին կորուստները կրեցին, վասն զի ճակատամարտը շատ կատաղի կերպով կը կատարուէր, թէեւ միշտ խոյս տալէն սուինով յարձակումէ։ Կարելի է որ Քուրոբաթքին զօրավարը մինչեւ Լիաօ-Եանկ քաշուի, բայց Ճափոնները կարելի է պիտի վարանին միայն 45,000 հոգիով յառաջանալու, մինչդեռ քանի մը օրէն 80,000 զինուոր պիտի ունենան երբ Օքուրա զօրավարը ժամանէ։ Այն ատեն Ճափոնները, յաջողութեան աւելի հաւանականութեամբ պիտի կրնան յառաջանալ դէպի Փորթ-Արթուրի ուղղութեամբ։

Թոքիօ (Տէյլի Քրոնիքլի թղթակցէն). — Ճափոնի բանակէն Օքուրայի զօրաբաժինը մայիս 1ին տեսնելով որ Ան-Թունկ բոցերու մէջ է, յառաջացաւ Լիաօ-Եանկի ճամբուն երկայնքը եւ յարձակեցաւ Ռուսներուն վրայ որոնք կը նահանջէին։ Կատաղի ճակատամարտը կէսօրէն ետքը կատարուեցաւ եւ մինչեւ գիշեր տեւեց։ Ասոր վրայ՝ Ռուսները նորէն նահանջեցին։ Կ'երեւայ թէ ընդհանուր յառաջացումն էր Ռուսները սաստիկ համախմբուելու Ան-Թունկի եւ Բիա-Լիէն-Չէի մէջտեղը։ Ցեհուբա զօրավարը եւ անձնապահներու զօրաբաժինը գետակը անցան, չին-ճափոնական պատերազմին տանը ագածին պէս, ոմանք կամուրջներու վրայէն եւ ոմանք ալ ծանծաղուտ տեղերէն անցնելով այդ կերպով յանկարծակիի բերին Ռուսները, որոնք կը սպասէին թէ Ճափոնները Ան-Թունկի աւելի մօտէն պիտի անցնէին գետը։ Ռուսներու թնդանօթները Ճափոններուն թնդանօթներէն աւելի հեռուն ռումբ կ'արձակէին, սակայն աղէկ նշան չէին առներ։ Ճափոնական անձնապահները Սամբոյինէն անցան Եալուն, ճակատակ տալով թնդանօթաձգութեան մը։ Ռուսները մեծամեծ կորուստներ կրեցին՝ Արդէալա թնդանօթներու կրակէն. ատոնք նոր հնարուած են, սակայն ինչ ըլլալնին գաղտնի կը պահուի։ Ճակատամարտը դիմամբ յուսահատուած էր, ճափոններու դէպուցինէն առաջ եկած դժուարութեանց հետեւանքով՝ այդ թնդանօթներուն փոխադրութեան համար. նաեւ կարելի է որ պէտք ունենային այդ թնդանօթներուն, նահանջ մը պաշտպանելու համար։ Ճափոնները հիմա պաշարի կը սպասեն, Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի ռուսական դիրքը անպաշտպանելի է։ Արիւնհեղ պատերազմը որուն հրամանատարութեանը տակ կը գտնուէին Փորթ-Արթուրի մուտքին մէջ խրուած շոգենաւերը, Թոքիօ վերադարձաւ։ Կ'ըսէ թէ Ռուսները զրահաւոր մը եւ չորս յածանաւակներ միայն ունին։ Երեք հազար բանուորներ կ'աշխատին ամրացնելու Նիու-Չուանկի դիրքը՝ Լիաօ-Եանկի եւ Հայ-Չէնկի մէջտեղը։

—Մայիս 1ի իրիկունը Թոքիօ տօնի մէջ էր։

Լոնտոն. — Իրիկուան լրագիրները Սէուլէն ուղղուած հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակեն.— Ան-Թունկի մէջ Ռուսները տեսնելով որ իրենց պահեստներուն ճակատը գտնուող զինուորներէն զատ, երկու կողմէն ալ զօրախումբեր իրենց կը սպառնան, իրենց նահանջը ապահովելու համար ճակատային յարձակում մը կատարեցին որ ժամանակ չունեցան փոխել թնդանօթներու ձիերը որոնք կը սպաննուէին։ Այդ կերպով էր որ քանի մը թնդանօթներ, հրացաններ եւ ռազմամթերք Ճափոններուն ձեռքը ինկան։ Ռուսները կրցան, սակայն, հետերնին տանիլ իրենց վիրաւորները։

Բեդերսպուրկ.— Եալուի ճակատամարտին ամէնէն ցայտուն դրուագ եղաւ մէկը եղաւ ռուս զօրագունդի մը յուսահատ յարձակումը, առանց թնդանօթի, ճափոնական երկու զօրաբաժիններուն դէմ։ Ռուսները, որոնց առջեւէն երէցը կ'երթար՝ խաչը ձեռքը բռնած, առիւծի պէս կռուեցան՝ ջարդելով իրենց թշնամին, բայց Ճափոններուն բազմամարդութենէն ընկճուած, գրեթէ բոլորովին բնաջինջ եղան։ Այդ կատաղի ճակատամարտը կատարուած տեղը անհուն սպանդանոցի մը երեւոյթը առած էր։

Սեուլ.— Համ-Հըեէնկ-Տոյէն առնուած լուրերու նայելով՝ Ռուսները մեծ գործունէութիւն մը ցոյց կուտան Քորէայի հիւսիսային կողմը։ Հինգ հազար Կոզակներու զօրախումբ մը Բիլ-Ճիուի վրայ կը քալէն. առանց ետին կը գտնուին երկու հարիւր քառասուն հոգի, երեսուն քիլոմէթր հեռուն։ Քորէացիները ճամբաները կը նորոգեն՝ ռուս զինուորներուն չորուժակներ դիւրացնելու համար։

Բեդերսպուրկ.— Զասուլիչ զօրավարին յաւելուածական տեղեկագիրը, Թուրէն-Չէնի ճակատամարտին վրայ, կ'ըսէ թէ Ճափոններուն յաղթանակը իրենց շատ սուղի նստած է։ Անոնց վիրաւորներուն թիւը այնքան շատ է, որ չորս հիւանդանոցներուն մէջ տեղ չէ մնացած։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Չինու չէզոքութիւնը.— Փորթ-Արթուր.— Նիու-Չուանկ.— Ճափոնի մէջ.— «Վարեակ»ի թնդանօթները։

Բեդերսպուրկ, 4 մայիս.— Չինու դեսպանատունը սա զեկոյցը կը հաղորդէ Բեդերսպուրկի Վիեստնոսի լրագրին.— «Չինու դեսպանը իր կառավարութենէն տեղեկութիւն ուզեց օտար լրագիրներու այն հրատարակութեանց մասին թէ կրնայ ըլլալ որ Չին հեռանայ իր չէզոք ընթացքէն։ Բէքինի կառավարութենէն եւ Չի-Լիի փոխարքայ Եուան-Շի-Քայէն խիստ ապահովիչ լուրեր առացաւ։ Ասոնք գլխաւորաբար կը ծանուցանեն թէ 1900ի դէպքերը կրկնուելու համար երկիւղ մը չկայ։»

Փորթ-Արթուր.— Հոս կացութիւնը փոխուած չէ։ Մայիս 3ի գիշերը կատարուած ճակատամարտին առեն ռուսական նաւերը ու մարտկոցները 2500ի չափ ռումբեր արձակեր են, զանազան մեծութեամբ։ Ճիուլիաֆ մօրտանոսը երեք հազար ռումբ արձակեր է խարոյնկէցով մը։

— Ռուս-Չոն-Տիանի կայարանէն լուր կուտան թէ Ռուսիոյ հակառակորդները, իրենց գլուխը ունենալով Եուան-Շի-Քայը եւ Մա զօրավարը, բուռն շարժում մը առաջ կը բերեն Ռուսներուն դէմ։ Չինական քաղաքներու, գաղթավայրերու եւ չուկաներու մէջ շրջուն առեւտրականներ սխալ լուրեր կը տարածեն՝ Ճափոններու յաղթութեանց մասին. նաեւ թէ Ռուսները լաւ տրամադրութիւններ չունին Չինացիներուն նկատմամբ։ Ասոնց նպատակն է ժողովուրդը գրգռել Ռուսներուն դէմ։

Լոնտոն.— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն Տէյլի Քրոնիքլի թէ Ճափոնները անցեալ շաբթու զինուոր ցամաք հաներ Ին-Քէուէն յետոյ յարձակեր են Նիու-Չուանկի վրայ եւ թէ հետեւեալ օրը գրաւեր են այդ տեղը։ Այդ լուրը չհաստատուեցաւ, ինչպէս նաեւ Սթանտարտի այն տեղեկութիւնը թէ կարեւոր ճակատամարտ մը կատարուած ըլլայ Կէնզանի մէջ։

Թոքիօ.— Հազարաւոր անձեր փողոցները կը պտտին՝ Եալուի յաղթանակը տօնելու։ Անոնց կէսը կը կազմէ իգական տարրը։ Տասներկու տարբեր թափօրներ կազմուեցան, բայց յետոյ ամէնքն ալ միացան։ Փողոցներուն մէջ անհագին բազմութիւն կայ։ Ամբողջ քաղաքը զարդարուած է դրօշներով եւ լապտերներով։

Սեուլ.— Ճափոնցի սուզակներ լաւ վիճակի մէջ ծովէն հանեցին Վարեակի ամենէն գլխաւոր թնդանօթներէն երկուքը։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԹՈՔԻՕ, 7 մայիս.— Ռիւթէր կը հեռագրէ.— Տակակալ Թոկոյէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Փորթ-Արթուրի բերանը գոցուած է, միայն պզտիկ նաւերը կրնան անցնիլ։ Վերջին յարձակման մէջ Ճափոնցիները ո եւ է մարտանաւ չեն կորսնցուցած, թէեւ մարդու կորուստը մեծ է։

ՄՈՒԳՏԷՆ.— Ծովակալ Ալեքսիէվ երէկ հոս հասաւ Փորթ-Արթուրէն։

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ.— Վեց զրահաւորէ բաղկացած ճափոնական նաւատորմիղ մը միշտ Փորթ-Արթուրի առջեւը կը գտնուի։

ՍԷՈՒԼ.— Ան-Թունկէն հասած հեռագրի մը նայելով, Ճափոնցիները մայիս 4ին գրաւեր են Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկը։

ՓՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ.— Երէկ Ռուսիոյ Զարուհիին անուան տարեդարձին առթիւ զօրահանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Այս առթիւ Շթէօսէլ զօրավարը ճառ մը խօսելով, ըսաւ թէ Փորթ-Արթուր հիմա ցամաքի կողմէն ալ սպառնալիքի մէջ է. եւ կատարեալ վստահութիւն յայտնեց թէ պիտի կրնան դիմադրել թշնամիին, Քուանկ-Թունկի թերակղզին պաշտպանելու համար։ Ասոր վրայ ռուս զինուորները «Հուրրա»ներ գոչեցին։

ԱԼԺԻ.— Ռուսական Պոյենի Թարփիլանաւը, որ մարտ 27էն ի վեր այս նաւահանգիստը կը գտնուէր կարգ մը նորոգութիւններու համար, այսօր Բոռ Սաիտ ուղեւորեցաւ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Շթէօսէլ զօրավարը, հրամանատար Փորթ-Արթուրի պահապան զօրքերու, իր զօրքերուն հրամանագիր մը ուղղեց, որով կ'ըսէ թէ պէտք է ամէնօրէն պաշտպանեն քաղաքը, մինչեւ որ օգնական զօրքեր հասնին։ Քաղաքը պաշարուած է։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքին զօրավարին ամբաստանութեան վրայ Զարը իբրեւ պատասխանատու ետ կանչեց Զասուլիչ զօրավարը, որ Եալուի ճակատամարտին մասնակցող ռուս զինուորներուն հրամանատարն էր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ Մուգտէնէն հասած հեռագրի մը նայելով, Քուրոբաթքին զօրավարը քսան հազար հոգինոց բանակով մը Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի կողմը ուղղուեր է։

ԲԵՐԼԻՆ.— Լոնտոնէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ տասը միլիոն ոսկիինի ճափոնական փոխառութիւնը գրեթէ կնքուած է Հօնկ-Քօնկի պանքային միջնորդութեամբ։

—Անգլիական լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Ճափոնները մայիս 4ին գրաւեր են Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկը, կատաղի ճակատամարտէ մը ետքը։ Երկու կողմն ալ մեծ կորուստ ունեցեր են։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 8 մայիս.— Փորթ-Արթուր պաշարուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Մուգտէնէն կը հեռագրեն հեռագրական ռուս գործակալութեան թէ Քուրոբաթքին զօրավարը հրամայեր է մէկ կէտի վրայ համախմբել զանազան տեղեր ցրուած ռուս զինուորները։

ՎԻԷՆՆԱ.— Թոքիոյէն կը գրեն թէ Թոկօ ծովակալը, Փորթ-Արթուրի նաւահանգիստին մուտքը փակելու մասին իր ղրկած տեղեկագրին մէջ կ'ըսէ թէ հրձիգ շոգենաւերու նաւաստիներուն կէսը խեղդուեր է։

ԲԱՐԻԶ.— Մուգտէնէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Չինացիները Թուրէն-Չէնի մէջ ջարդեր են ռուս վիրաւորեալներու կարաւան մը։

— Կը ծանուցուի թէ ռուսական զօրաբաժին մը յաղթեր է եղեր Փորթ-Ատըմս ելլող Ճափոնցիներուն։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կիրիլ մեծ դուքսը, որ Բեդրոբաւլովսքի աղէտէն հրաշքով ազատած էր, հոս հասնելով բուռն ծափերով ողջունուեցաւ ժողովուրդին կողմէ։

ԲԱՐԻԶ.— Պաշտօնապէս հաստատուեցաւ թէ Ճափոնցիները զօրք գրաւած են Փորթ-Արթուրի հիւսիսային կողմը։ Ճափոնական երկրորդ զօրաբանակը բռնած է Բիցզվօ եւ Փորթ-Ատէմս քաղաքները (Փորթ-Արթուրի հիւսիսային կողմը)։

—Ճափոնցիները գրաւեցին Ան-Թունկը եւ քանդեցին Փորթ-Արթուր տանող երկաթուղիին գիծը։ Փորթ-Արթուրի պաշարումը կատարուած իրողութիւն մըն է։

—Շթէօսէլ զօրավարը յայտարարութիւն մը ուղղելով ժողովուրդին, կը ծանուցանէ Փորթ-Արթուրի պաշարումը եւ կը հրաւիրէ զայն հանդարտ մնալ եւ հայրենասիրաբար իր պարտականութիւնը կատարել։

Ա Ն Գ Լ Ի Ա

Երեսփոխանական ժողովին մէջ.— Անգլիոյ թագաւորին ու թագուհիին Իրլանտա այցելութիւնը.— Անոր նշանակութիւնը։

Լոնտոն, 4 մայիս.— Երեսփ. ժողովը երէկ իրիկուն, չատ ագեւորեալ նիստ մը ըրաւ, ծխախոտի տուրքը աւելցնելու մասին վիճաբանութիւն կատարուելու առթիւ։ Ազատականները իբր մէջտապաշտ կը նկատեն այդ տուրքերը։ Պ. Ռոպսըն մեղադրեց ելմտական նախարարը այդ տուրքի մասին ներշնչուած ըլլալուն համար Սակագոյցի յանձնաժողովէն որուն կողմնակերպիչը եղած է իր հայրը։ Պ. Պ. Ճօզէֆ եւ Օսթէն Չէմպըլէն ուժգնօրէն բողոքեցին այդ վերագրումին դէմ։ Սակայն, Պ. Մաք Քէննա ալ յարձակում գործեց ըսելով թէ ելմտական նախարարը երկար ատենէ ի վեր այն յանձնաժողովին անդամներուն իմացուցած էր որ կարգ մը միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, ելմտացոյցին բացը գոցելու համար։ Ի վերջոյ ժողովը ծխախոտի տուրքին յաւելումը քուէարկեց 163ի դէմ 240 ձայնով։ Նախարար Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութեան վրայ Պէնտէկօստէն առաջ վիճաբանութիւն չը պիտի կատարուի։

—Անգլիոյ թագաւորին ու թագուհիին այցելութիւնը Իրլանտա՝ վերջացած է։ Հիմա կարելի է վերլուծել անոր կարեւորութիւնը, հանրային քաղաքական շրջանակներու եւ մամուլի մէջ տիրող կարծիքներու համաձայն։ Ամէն ոք համակարծիք է թէ կատարեալ ի հետեւած քաղաքականութիւնը Իրլանտայի նկատմամբ՝ կերպարանափոխ ըրած է երբեմնի անբուժելի յարաբերութիւնները։ Վիքթորիա թագուհին, իր ամբողջ իշխանութեան միջոցին, չորս անգամ միայն այցելութիւն տուած է Իրլանտացիներուն։ Ընդհակառակը, Էտուարտ Է. երկրորդ անգամ ըլլալով այցելութիւն կուտայ Տըպլինի՝ իր առաջին այցելութենէն մէկ տարի յետոյ։ Իրաւ է որ առաջինէն նուազ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ։ Երկրորդ այցելութիւնը, եթէ երբեք անձնական ու ընկերական յաջողութիւն մըն է, միւս կողմէ նախորդին քաղաքական արժէքը չունի։

Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Քննութիւն մը Նաբոլիի զինարանին մէջ.— Պատճառը.— Ֆրանսական նաւաբաժինը Ճենովայի մէջ։

Հռոմ, 4 մայիս.— Նաբոլիի լրագիր մը կը պատմէ թէ թագաւորը, երէկ առտու, ընկերակցութեամբ իր թիկնապահներէն զօրավար Պրուզաթիի եւ ծովային նախարար Պ. Միրապէլլոյի, առանց իմացնելու, զինարան գնաց։ Առաւօտեան ժամը հինգ ըլլալուն, մարդ չկար զինարանին մէջ։ Ուստի թագաւորը մանրազնին քննութիւն մը կատարեց։ Բնականաբար չատ մը մեկնութեանց տեղի տուաւ այս այցելութիւնը, քանի որ վերջին օրերը վարչական անկարգութիւններ տեղի ունեցած էին զինարաններուն մէջ։ Նոյն իսկ քննութիւն բացուած եւ դատապարտուողներ եղած էին։ Ցայտնի է թէ հիմա քննութիւն մը բացուած է նաւատորմի մասին, որ առակուին վերջ գտած չէ։ Սակայն, Նաբոլիի զինարանին նկատմամբ բան մը չէր ըսուեր։ Կ'երեւայ թէ թագաւորը ամէն ինչ կարգին գտեր եւ գոհ մնացեր է։

— Պարնօ ծովակալը, հրամանատար ֆրանսական նաւատորմին, որ այս պահուս Ճենովա կը գտնուի, պարտահանդէս մը տուաւ իտալական իշխանութեանց եւ սպաներու, Իտալիայի մէջ։ Այս իրիկուն, Ճենովայի քաղաքապետը հացկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ ֆրանսական ծովակալին։ Ցերեկոյթ թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի Զարլօ-Ֆէլիքս թատրոնին մէջ. ջահազինութիւն եւ հրախաղութիւն ալ պիտի կատարուին։ Երէկ, ֆրանսացի սպաները, ինքնաշարժ կառքերով պտըտեցան քաղաքը։

Գ Ե Ր Մ Ա Ն Ի Ա

Վիլհելմ կայսրը.— Խորհրդակցութիւն.— Հէրէրոներուն խնդիրը։

Պերլին, 4 մայիս.— Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Ցայթունկ կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմ կայսրը երէկ կէս օրին ընդունեց նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը, ընդհանուր սպայակոյտին պետ Շլէֆէն կոմսը, պատերազմական նախարար Այնէմ զօրավարը եւ գաղթային բաժնին վարիչ Պ. Շթիւպէլը։ Խորհրդակցութիւնը երկար տեւեր է, Հէրէրոներու խնդիրը իբր առարկայ ունենալով։ Որոշուեր է նորէն օգնական զօրք ղրկել հարաւային-արեւմտեան գերմանական Ափրիկէ, այն է 500 հետեւակազօր եւ 500 ձիաւոր, երկու դաշտային հրետանի, պարէնաւորման համար հարկ եղած իրեղէնները, եւ 150 հոգի ալ՝ հեռագրական գիծերը պաշտպանելու համար։ Արշաւախումբը ընդամէնը 1500 հոգիէ պիտի բաղկանայ կլորիկ հաշուով։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 մայիս.— Պ. Պալֆուր Գործնաւորականի Դաշնակցութեան մէջ, անգլօ-ֆրանսական համաձայնութեան վրայ խօսելով, ըսաւ թէ այդ համաձայնութիւնը անյաղթելի պատուար մըն է պատերազմի վտանգներուն դէմ, պատուար մը որ պիտի դիմանայ ամէն փոփոխութեան։

ՀՌՈՄ.— Պ. Նազի, նախորդ կրթական նախարարը, որուն դէմ բացուած քննութենէն կարգ մը անկանոնութիւններ երեւան հանուած էին, փախեր է. կը կարծուի թէ Զուիցերիա գացեր է։

—Երեսփ. ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց քննիչ յանձնաժողովին առաջարկութիւնը, որուն համաձայն, նախորդ կրթական նախարար Նազիի գործածումներու քննութիւնը դատական իշխանութեան կը յանձնուի։ Դատական իշխանութիւն տրուած է ձերբակալելու եւ դատելու Նազին։

ՍԱԼՑՊՈՒՐԿ.— Թոռքանոյի մեծ դքսուհին որսորդութենէ մը դարձին ոտքը կոտրեցաւ։ Ընդհանուր վիճակը գոհացուցիչ է սակայն։

ՏՈՔԹ. Պ. Մ. ԱՖՐԻԿԵԱՆ

Մնայուն բժիշկ Վիէննայի հռչակաւոր Նոթնագէլի Քլինիքին մէջ, կը ծանուցանէ թէ, անդրոյն մասնագէտ Բրոֆէսէօրներուն հետ բժշկական խորհրդակցութիւններ կը կատարէ իրեն դիմող հիւանդներուն վրայ։ Հասցէն է Dr. Paul Afrlkian

Vienne Spiegelgasse, 3, Fhur. 11

9—20

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Նէճտի նահանգին Ասիր գաւառին կառավարիչ ու զինուորական հրամանատար անուանուեցաւ 28րդ կիսաբաժնին հրամանատար Մէհմէտ Ալի փաշա։

— Էնկիւրիի նահանգին Ագտաղ Մատէնի գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Գորտմուսայի գայմագամի օգնական Փափազեան Գրիգոր էֆ., յորուն յաջորդեց Սղերդի նահանգին առաջին յարաբերութեանց դիւանին պաշտօնեաներէն Ցակոբ Ֆէյզի էֆ.։

— Ատանայի նահանգին կեդրոնական նահիյ անուանուեցաւ Տնիլէի նախկին նահիյ Մէհմէտ Թահիր էֆ.։ Սըվազի նահանգին Եիլտըզէլի գաւառակին նահիյ անուանուեցաւ Թուրթքի նախորդ նահիյ Մէհմէտ Րիֆաթ էֆ.։

— Իւլոյի առաջին աստիճան տրուեցաւ Ճիտտէի առաջնակարգ վաճառականներէն Ապտուլլահ Պանճը էֆ.ի։

— Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարտայի Դիւան պիտոյք հայթայթող վաճառական Արսլան էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ճիտտէի առաջնակարգ վաճառականներէն Ապտուլլահ Պանճը էֆ.ի եւ Ֆիլատէլֆիոյ Գրամբ նաւագործարանին առաջին տնօրէն Պ. Չարլս Գրամբի, վարչական խորհուրդին նախագահ Պ. Հէնրի Կրուֆի եւ Ուիլեէմս զօրավարին։ Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Խուտաւընտիկարի հիւանդանոցին բժշկապետ Էմին Շէրիֆ փաշայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ սոյն. արհեստանոցին տնօրէն Պանիր էֆ.ի ընկերոջ՝ Արտաշէս Ֆէզէնէճեան էֆ.ի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց մէյմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Մէքքէ ու Մէտինէ գացած աղքատ ուխտաւորներէ ոմանք Ճիտտէի նաւահանգիստը մնացած են, հրամայեց վճարել նաւուղիղէնները եւ զանոնք ղրկել իրենց ծննդավայրերը։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ ներկայ տարուան հասոյթներու գանձումը փութացնելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը ծանոյց յանձնաժողովին որ Բարիզի մէջ ապուելիք օսմ. հանրային պարտքի միացման նոր պարտաթուղթերէն օրական ամէնէն քիչը տասներկու հազար հատ պատրաստուի։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Արմսթրոնկի նաւագործարանին մէջ շինուած Համիտիէ յածանաւակին թնդանօթները փորձելով գոհացուցիչ արդիւնք մը ունեցեր են։

—Ֆիլատէլֆիոյ Գրամբ նաւագործարանին զրահապատ նոր յածանաւակ մըն ալ պիտի յանձնուի։ Ասոր յատակագիծերը եւսոյն պատրաստուած են ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ վրայ աւելցուելիք նոր շէնքը տասնըհինգ հազար ոսկի ծախքով պիտի կառուցուի։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ կառավարիչ Համտի պէյ որ հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ իր պաշտօնատեղին յաճախել։

ՀՐԴԵՀՆԵՐՈՒ ԴԷՄ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց քաղաքապետութեան մէջ ջրհանկիր զինուորներու հրամանատար Զէքէնեի փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմել՝ հրդեհ մարելու մասին հնարուած նիւթի մը նկատմամբ քննութիւն կատարելու եւ Կ. Պոլսոյ ու յետոյ գաւառներուն մէջ գործածելու համար։ Այդ նիւթը կատարուած փորձերու մէջ ընդհանուր կերպով գոհացուցիչ արդիւնք ունեցած է։ Յանձնաժողովը նաեւ կիրառումին համար հրահանգ մը պիտի պատրաստէ։

ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ ԲԺՐԴԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ճէմիլ անուն անձ մը իր աքսորավայրէն Պուր փախած ըլլալուն համար, Եղեռնադատ ատեանին առջեւ ի բացակայութեան դատուելով, դատապարտուեր է մշտնջենական բժրդարգելութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու եւ ստացուածքներուն գրաւման։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՄԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐ.— Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը կը հաղորդէ ամբաստանիչ ատեանին կողմէ տրուած ձերբակալման հրամանագիր մը՝ օսմ. հպատակ եւ հայ հաւատքէ Շահնազարի դէմ որ իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է Եգիպտոսի մէջ խռովարարներու միացած եւ անկէ Ռուսիա փախած ըլլալուն համար, ինչ որ հաստատուած է մասնաւոր յանձնաժողովին տեղեկագրովը։ Այդ անձը պիտի դատուի Եղեռնադատ ատեանին առջեւ։

—Ձերբակալման հրամանագիր տրուած է նաեւ Խաչատուր Շաքիրի դէմ որ Սագըզէն Պիրէոս, անկէ Եգիպտոս եւ յետոյ Աթէնք փախած ըլլալուն համար ամբաստանուած է եւ Եղեռնադատ ատեանին առջեւ պիտի դատուի։

ԻԶՄԻՐԻ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ.— Իգտամ կ'իմանայ թէ Իզմիրի հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Անթօնոպուլօ ուրիշ տեղ փոխադրուած է։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան խորհուրդին նախորդ նախագահ վախճանեալ Ալի Հայտար էֆ.ի կնոջը 1517 ղրուշի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ԳԱՐԱՖԻԼԻՍԷԻ նախորդ գայմագամ Իպրահիմ Խալիմ էֆ. կ'ըսէ Հագիզար, դատարանի պիտի ենթարկուի գաւառակին նահիյ Ֆախրէտտին էֆ.ի հետ ծեծած ըլլալուն համար։

ՍԱՄՈՍԻ նոր իշխան Եանքօ էֆ. Վիթինոս շաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, ներքին եւ արտաքին գործոց նախարարներուն եւ պետական Խորհուրդին նախագահին հետ։

— Յունաց Պատրիարքական փոխանորդը, Տ. Եաքիմ Գ.ի անունով, շաբաթ օրը շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Եանքօ էֆ. Վիթինոսի։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանիոյ դեսպանը եւ պալկարական գործակատարը շաբաթ օրը Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։ Պուլկարական գործակատարը տեսակցեցաւ նաեւ պետական Խորհրդոյ նախագահին հետ։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութեան մասնագէտ խորհրդական Սէրվիչէն էֆ.ի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ նահանգներու մէջ ճամբաներու եւ կամուրջներու շինութիւնները աւելի կանոնաւոր եւ փութով կատարելու մասին ծրագիր մը պատրաստելու համար։ Նկատելով որ նահանգներու մէջ այդ շինութեանց նախնական քննութիւններուն վերաբերեալ տեղեկագիրները ու յատակագիծերը շատ անգամ գիտութեան պայմաններուն համաձայն չեն պատրաստուիր, յանձնաժողովը նախապէս նմոյշներ պիտի պատրաստէ այդ տեսակ գրութեանց համար եւ նահանգները պիտի ղրկէ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Յունաց Ս. Պատրիարքը ուրբաթ օրը պատարագեց Ֆէնէրի մայր եկեղեցին մէջ, որուն առնախմբութիւնն էր։ Ն. Սրբազնութիւնը իր մօտը հրաւիրեց Սինոդին անդամները եւ անոնց զեկոյց մը ըրաւ եկեղեցական կարգ մը գործերու համար։ Սինոդը իր շաբաթ օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ այդ գործերով։ Չորեքշաբթի օրը Խառն ժողով պիտի գումարուի։

— Ռումանիոյ դեսպանին կողմէ Պ. Տումա շաբաթ օրը Ֆէնէր գնաց եւ տեսակցեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

— Խառն ժողովին անդամներէն, Սինասօղլը, Ալեքսանտրոս էֆ. ետ առաւ իր հրաժարականը։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ առաջին մասին՝ Գոնիա-Էրէյլիի գիծին համար Գերմանիայէն բերուած երկաթ գիծերուն եւ «թրավէրս»ներուն զետեղումը աւարտեցաւ։ Երէկ Հայտար Փաշայէն Գոնիա ղրկուեցան երկաթեղէններ՝ այդ մասին վրայ շինուելիք երկաթ կամուրջներուն համար։ Տաճկուէն չորս շոգենաւով երկաթ գիծեր ու «թրավէրս»ներ պիտի բերուին։ Գոնիա-Էրէյլի գիծին շինութիւնը մինչեւ մայիսի վերջը պիտի աւարտի։

ՇՈՒԻՏ-ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ դեսպան Պարոն Պէք-Ֆրիիս՝ որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուէր, շաբաթ օրը Կ. Պոլիս դարձաւ Արեւելեան ճեպընթացով։

ԹԷՔԻ ԻՇԽԱՆԸ ուրբաթ օրը, Անգլիոյ դեսպանին հետ, շոգեմակոյկով Թերափիա գնաց։

— Շաբաթ գիշեր Անգլիոյ դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Թէքի իշխանին համար։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ դեսպանատան բոլոր պաշտօնեաները։

— Իշխանը թէեւ օթէլ մը պիտի բնակէր, սակայն Անգլիոյ դեսպանին հրաւէրով դեսպանատունը հիւրընկալուեցաւ։ Թէքի իշխանը այսօր կը մեկնի Կ. Պոլսէն։

— Իշխանը, դեսպանատան զինուորական կցորդին հետ, շաբաթ օրը այցելեց կայս. Թանգարանը եւ Կ. Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը։

— Իշխանը եւ Անգլիոյ դեսպանը երէկ դեսպանատան պահականաւով Կղզիները գացին զբօսական պտոյտի համար եւ իրիկունը վերադարձան։

— Դեսպանը երէկ գիշեր ճաշ մը տուաւ ի պատիւ իշխանին։ Ներկայ գտնուեցան նաեւ Ֆրանսական դեսպանը եւ ուրիշներ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Սապահ հելլենական լրագիրներէն առնելով կը ծանուցանէ թէ Փըրզըվալի Յոյները, համագիր մը ուղղելով Ֆէնէրի Պատրիարքարանին, յայտարարեր են թէ կարգ մը չարամիտներու թելադրութիւնները բնաւ նկատողութեան չեն առներ եւ թէ իրենց փառք մը կը համարին օսմ. կայս. կառավարութեան հովանիին տակ գտնուիլը։

— Սէլանիկէն կը գրեն թէ իմացուելով որ Գըրճըլարի կողմէ աւազակներու խումբ մը տեսնուած է, զինուորական ջոկատ մը ղրկուեր է՝ զանոնք հալածելու համար, եւ անշուշտ մօտերս պիտի ձերբակալուին։

— Քօֆալըքօ անուն տեղը վերջերս վեց հոգի ձերբակալուեր են։ Հաստատուեր է թէ ատոնք մասնակից են ասկէ առաջ գործուած ոճիրի մը։

ՆՈՐ ՄՐԱԳԻՐ.— Պրուսայի Տոքթ. Մէհմէտ Նէճիպ էֆ. եւ Խալքէօյի հանքին Ընկերութեան գործակատար Մէրէթ պէյ ձեռնհաս պաշտօնատունէն արտօնութիւն ուզեցին լուցկիներ ծախելու, որոնց հասոյթէն մաս մը պիտի յատկացուի Տարիւլ-Խայրին։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան մնացուկին համար պատրաստուած նոր կանոնագիրը եւ հաշուեցոյցը Հաշուակալութեանց Ատեանը ղրկուեցան, հոն ալ քննուելու։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵԼ.— Էրզրումի, Վանայ, Պիթլիսի ու շրջականներուն առեւտրական հաղորդակցութիւնները կ'ըսէ Սապահ, աւելցած ըլլալով, հեռագրական երկրորդ թել մըն ալ պիտի հաստատուի։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

ՆԵՐՈՒ համար պատրաստուած նոր կանոնագիրը կը որոշէ թէ պայմանագրութիւնները անպատճառ գրաւոր պէտք է ըլլան։ Պայմանագրութեան մէջ պէտք է ուշնալ նաեւ այն պարագան թէ Ընկերութիւնը կրնայ ապահովագրութիւնը ուրիշ Ընկերութեան մը փոխանցել, սակայն յաճախորդը իրաւունք ունի միշտ դիմել առաջին Ընկերութեան։ Դատարանները եթէ հաստատեն որ ապահովագրուած կալուածին արժէքը, յաճախորդին կողմէ գործուած խարդախութեան մը հետեւանքով, աւելի նշանակուած է, միայն կալուածին իրական արժէքը պիտի տրուի։ Իսկ ընդհակառակը այդ խարդախութիւնը եթէ ապահովագրական Ընկերութիւնը գործած է, պիտի տուժէ։ Նկատողութեան պիտի չառնուին այն ապահովագրութիւնները որոնց առարկայ եղած ապրանքը եւ կամ վտանգը գոյութիւն չունենան։ Ամէն տեսակ առարկաներ եւ ծառերու պտուղները կրնան ապահովագրուիլ. նաեւ ապրանքները, կալուածները եւ ապահովագրութեան հատուցումը կարելի է ուրիշին ծախել կամ իբրեւ աւանդ տալ, սակայն այդ պարագան պէտք է նշանակուի պայմանագրութեան մէջ եւ Ընկերութիւնը պէտք է ճանչնայ եւ կամ վաճառման ու իբրեւ աւանդ տրուելու պարագան պէտք է նոտարին կողմէ պաշտօնապէս զեկուցուի ապահովագրական Ընկերութեան։ Կալուածի աւելն տէրերը, փոխառուները ու փոխատուները եւ առարկային կորուստէն վնասուողները իրաւունք ունին ապահովագրութեան դիմելու, սակայն առանց այդ մասին իրարու դիմելու իրաւունք չունին։ Պահանջատէր մը կրնայ իր առնելիքը ապահովագրել, սակայն ատոր մասին կարգ մը պայմաններ կան։ Ընկերութիւնը երբ ապահովագնոյն համար դատի ձեռնարկէ, նախապէս իբրեւ աւանդ պիտի յանձնէ ապահովագրութեան գումարը։ Ապրանքին տէրը եթէ իր ապրանքը պահպանելու համար ծախք մը ընէ այդ ծախքը Ընկերութեան պիտի պատկանի։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը չորեքշաբթի գիշեր սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Օսմ. Պանքային ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տըֆէ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պերժ եւայլն։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղիներուն յունուար 1էն մինչեւ հիմա խառն հասոյթը եղած է 3,828,562 ֆր.։ Նախորդ տարին եղած էր 2,810,475, որով այս տարի 1,018,087 ֆր.ի աւելութիւն մը կայ։

ՎԱՆԱՅ ՄԷՋ ՁԻՒՆ.— Ապրիլ 5ին Վանայ մէջ փոթորիկով խառն տեղատարափ անձրեւի մը ձիւն յաջորդելով մինչեւ հետեւեալ օրուան իրիկունը տեղացեր է։

ՔՈԼԷՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ.— Ապրիլ 19ին Պասրայի մէջ քոլերայէ երեք դէպքեր ու երկու մահեր պատահեր են։ Ապրիլ 20ին երեք դէպք ու երկու մահ եւ հետեւեալ օրն ալ առաջուան բռնուածներէն հինգ հոգի մեռեր են։ Նասրիէի մէջ ալ (Պասրա) ապրիլ 19ին ու քսանին չորս դէպք ու երկու մահ պատահեր են։

—Պաղտատի Ծավարիր գիւղախումբին մէջ ապրիլ 15էն 18 քոլերայէ տասնըչորս դէպք ու հինգ մահ պատահեր են։

—Ուրբաթ օրը Բառ-Սայիտի մէջ ժանտախտէ մեռած մարդու մը դիակը գտնուեր եւ Պիպէի մէջ ալ մէկ մահ պատահեր է։ Վերին Եգիպտոսի մէջ հինգշաբթի օրը վեց դէպք ու երեք մահ պատահեր են։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Ապրիլ 17էն 23 Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 248, որոնց 148ը՝ իսլամ (77 այր, 71 կին), 85ը՝ քրիստոնեայ (52 այր, 33 կին) եւ 15ը՝ հրեայ (10 այր, 5 կին)։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.— Շաբաթ գիշեր ժամ 5ու կէսին հրդեհ ծագեցաւ Գասըմփաշայի մէջ, Ինկէլիզէի փողոցը Թիթեղագործ Մուրզի բնակած տանը վերի յարկէն։ Այրեցան քարուկիր տուն մը, փայտաշէն տուն մը եւ չորս խանութներ։ Հրդեհը ակած տան վարձակալը Մուրզ այդ տունին տակը կը գործէր իր արհեստը։ Ատոր կարասիները ու ապրանքները 70 ոսկիի ապահովագրուած էին։

— Երէկ գիշեր ժամը 2ին Ղալաթիա, Քէմէր Ալթը, Լեհի մը դարբնոցատան տանիքին վրայ գտնուած փայտաշէն սենեակէ մը հրդեհ ծագելով, միայն այդ մասը այրեցաւ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ Տորպալըի մէջ Ֆրանսացի Պ. Քոզինէրի մանրանէին պահապան Միսաք անուն Հայ մը սպաննուած գտնուեր է՝ երեսի վրայ պառկած եւ կոկորդէն ու մարմնոյն ուրիշ մասերէն դաշոյնով զարնուած։ Գրասենեակին դրամն ալ բացուելով 1300 ֆր. 1400 դրուշի մանր դրամ եւ տասներեք մէճիտիէ գողցուած էր։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ չարագործները երեւան հանելու համար։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի։

ԹԷՐԶԻ
Օ. ՍԱՐԲԵԱՆ
Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆրանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 նումերօլու տիւքեանընտա։
Պու քէրրէ Եվրոբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ էթմիշ օլտըղընտան վէ ղայէթ պէհասըլը էլտէ վէ էհվէն ֆիաթլա էլպիսէ իմալ օլընտըղընտան բէյանէթ մուշթերիլէրէ բիլտիրիլիր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյն տօնախմբութեան առթիւ, Ս. Պատրիարքը երէկ պատարագեց նոյն եկեղեցւոյն մէջ, ուր հաւատացեալներու երկսեռ բազմութիւն մը լեցուած էր։ Ն. Սրբազնութիւնը այս առթիւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ, բնաբան ընտրելով իրեն օրուան գրքէն «Զի Աստուած լոյս է եւ խաւար ի նմա չիք եւ ոչ մի» եւ բացատրեց թէ Աստուած լոյս է, որովհետեւ Ճշմարտութիւն է, Ուղղութիւն է, Սրբութիւն է եւ այս երեք կէտերը մանրամասնելով բացատրեց թէ ի՛նչ է աստուածային ճշմարտութիւնը, ուղղութիւնը եւ սրբութիւնը որոնք կրօնի օժանդակութեամբ կրնան ստացուիլ, քանի որ կրօնն է որ մարդուն միտքը կը լուսաւորէ իր տկարութեան ժամանակներուն մէջ եւ կը քաջալերէ իր ընկճած միջոցին մէջ։ Ս. Պատրիարքը յորդորեց որ աստուածային լոյսը ունենանք միշտ կանոն եւ նպատակ, ու Խաչը որ տօնուեցաւ երէկ, խորհրդանշանն է աստուածային լոյսին։

Ս. Պատրիարքը այս առթիւ գոհունակութեամբ դիտեց որ իր վերջին այցելութենէն ի վեր Գուրուչէշմէի թաղին մէջ եկեղեցական աւելի նախանձախնդիր ոգի մը երեւան եկած է եւ բարեկարգութիւններ աւելի որոշ կերպով աչքի կը զարնեն ինչոր ապացոյց մըն է որ թաղեցիք աստուածային լոյսը կը փնտռեն իրենց եկեղեցւոյն մէջ եւ քաջալերական խօսքեր ուղղեց թէ՛ ժողովրդեան եւ թէ անոնց որ այդ եռանդը արծարծելու միջոց կ'ըլլան։

Պատարագէն վերջ Ս. Պատրիարքը թափօրով գնաց Զաքարիա Պատրիարքին դամբարանին վրայ, ուր հոգեհանգիստ կատարուեցաւ։ Յետոյ Խորհրդարանին դրան առջեւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար, որոնց ձայնակցեցան ներկաները ծափահարութիւններով։

Պատարագին ներկայ էին, Պէյքէյի գերմանական որբանոցի որբուհիները, որոնք հաղորդուեցան ալ։ Ասոնց կ'ընկերանար իրենց հոգեւոր հովիւ Տ. Սուքիաս քհն. Պոլըգճեան որ պարբերաբար այդ հաստատութիւնը կ'այցելէ եւ կը խոստովանցնէ որբուհիները։ Ներկայ էին նաեւ Ռոպըրթ Գոլէճի հայ ուսանողները, որոնք Ս. Պատրիարքին ալ ներկայացան, որ խոստացաւ օր մը իրենց վարժարանն ալ այցելել, քանի որ իրենց տեսուչը եւ ուսանողները քանիցս այցելած են իրեն։ Պատարագին ներկայ գտնուեցան նաեւ գիւղին Յունաց եկեղեցւոյն քահանաները։

Ս. Պատրիարքը չորեքշաբթի գիշեր եւ երէկ հիւրընկալուեցաւ Երեւեալ էֆ. Փափազեանի բնակարանը Արնավուտքէօյ։ Երէկ ցերեկ ալ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն Մանուկ էֆ. Րէյիզեան՝ Ս. Պատրիարքը, Տ. Գրիգորիս արքեպս.ը, Տ. Ներսէս եւ Տ. Տիրայր վրդ.ները, պատարագին սպասաւորող քահանաները եւ աշխարհական ծանօթ անձեր իր բնակարանը հրաւիրելով հացկերոյթ մը տուաւ։ Ս. Պատրիարքը այսօր կ'այցելէ թաղին վարժարանը. յետոյ յաջորդաբար կ'այցելէ Օրթագիւղի եւ Պէշիկթաշի վարժարանները։

—Մուշէն կը գրեն մեզ ապրիլ 12 թըւականով.—

«Քաղաքիս թաղային վարժարաններէն մինակ Ս. Մարինէ թաղինը կանոնաւորապէս կը շարունակուի։ Միւս թաղային դպրոցներն այս պահուս գոց են, վասն զի թաղականներու եւ վարժապետներու միջեւ ամսաթոշակի մասին անհամաձայնութիւն կայ։— Վենետիկի Մխիթարեան վարժարանը իր որոշ եւ կանոնաւոր ուղղութեամբ կը շարունակուի, ունի մօտաւորապէս 200 աշակերտ եւ 9ը դասատու։ Այս տարի դարձեալ տասը շրջանաւարտ պիտի ընծայէ քաղաքին, ինչպէս հերու։— Դպրոցի հիմնադրութեան տեսուչն է Մխիթարեան միաբանութեան անդամ Հ. Անտոն վրդ. Զնտոյեան։ Հաւանական է որ նախորդ տեսուչ Հ. Անտոն Վ. Գասնազճեան ալ վերադառնայ այս տարի Վենետիկէն։— Տ. Եմմանուէլեան Պօղոս Կ.-Պատրիարքին մահուան գոյժն հոս ալ հաղորդուած էր հեռագրով։ Հ. Անտոն վրդ. որ միանգամայն Գերապայծառ Տ. Ներսէս եպիսկ. Ճնտոյեանի (այժմ ի Պոլիս) փոխանորդն է, հանդիսաւոր պատարագ մատոյց ապրիլ 11ի կիրակին եւ հոգեհանգիստ կատարեց բազմաթիւ ժողովուրդի ներկայութեան»։

— Ատանայի Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վրդ. երէկ առտու Պատարագ մատոյց Մայր եկեղեցւոյ մէջ, ուր երկսեռ հաւատացեալներու խուռն բազմութիւն մը լեցուած էր լսելու համակրելի Արմաշականին հմտալից ու պերճախօս քարոզը։

—Այտընի նահանգին համանուն քաղաքը հազիւ երեսուն տուն հայ բնակչութիւն ունի որոնց հոգեւոր հովուութիւնը կը կատարէ Տ. Սրբէն քահանայ Վահանեան։ Եկեղեցին հոյակապ շինուած մըն է որ չորս տարի առաջուան սաստիկ երկրաշարժէն վնասուած է մեծապէս, որուն նորոգութեանը համար նուիրահաւաքութեան ձեռնարկած է Տ. Սրբէն քահանայ չորս-հինգ ամսէ ի վեր եւ գոյացուցած է 75 ոսկիի չափ. երբ այս գումարը 100 ոսկիի հասնի, պիտի ձեռնարկուի նորոգութեան գործին։ Առենօք, այդ քաղաքի Հայերը 200ատուն կը կազմէին, որով իրենց բարեպաշտական զգացմանց իբրեւ միայն յիշատակ թողուցած են տաճարին զանգակ մը, որ 75 տարուան շինութիւն մըն է՝ բայց երեսի վրայ կը մնայ, վասն զի 30 ոսկիի պէտք կայ՝ զանգակատան մը շինութեան համար։

—Մալաթիոյ Կաթող. Փոխանորդ Տ. Գէորգ Վ. Ասլանեանի պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթը Դատական Նախարարութեան կողմէ Պատրիարքարան յանձնուած ըլլալով, Սսոյ Ս. Կաթողիկոսին ղրկուեցաւ։

—Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գնէլ եւ Բաղէշի Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. վարդապետները իրենց թեմական այցելութենէն վերադարձած են Մուշ։

—Տրապիզոնի Քաղ. Ժողովը ապրիլ 16ին գումարուելով, նկատեր է թէ մասիս ամսուան մէջ Քաղ. Ժողովին անդամոց պաշտօնավարութեան շրջանը կ'աւարտի եւ հարկ է Գաւառ. Ժողով գումարել թէ՛ Քաղ. Ժողովի եւ թէ՛ Գաւառ. Ժողովի պակասեալ անդամներուն տեղ նոր ընտրութիւններ կատարելու համար ու գրով մը խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ յարմար Տեղապահ մը ղրկուի Տրապիզոն։ Ինչպէս յայտնի է, Խառն Ժողովը առկէ առաջ որոշած էր Տրապիզոն ղրկել Բաբերդի Առաջն. տեղապահ Տ. Արիստակէս Վ.ը, եւ այս մասին գրուած է իրեն։

—Սամսոնի մէջ 461 ղրշ. հաւաքուելով իբրեւ Յիսուս Մանուկ նուէր՝ Պատրիարքարան ղրկուեր է։

—Տնտեսական Խորհուրդին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ՝ ուր ներկայ էր անդամոց ամբողջութիւնը, հետեւեալ տնօրինութիւնները եղան։— Արաբկիրի Նախորդ Առաջնորդ Տ. Մուշեղ Ծ. Վ. Սեբաստեան ըստ հրաւիրանաց ներկայացած ըլլալով, նկատողութեան առնուեցաւ Արաբկիրի բնիկներէն Մհտսի Կարապետ Սողաթէլեանի կողմէ իր ծննդավայրի Սողաթէլեան Մայր վարժարանին կտակեալ Այնթապի Օրալ գիւղի ձիթաստանի վաքֆի խնդիրը։ Լսուեցան Տ. Մուշեղ Վ.ի տեղեկութիւններն այս մասին եւ յետ խորհրդակցութեան որոշուեցաւ ինչ ինչ իրաւագիտական կէտերու մասին հարկ եղած ծանօթութիւնները եւս ստանալէ ետքը տեղեկագրել Ս. Պատրիարքին։— Զմշկածագի Սիւնեաց գիւղի եկեղեցին Պատրիարքարանի մէջ ունեցած դրամի խնդիրը նկատողութեան առնուեցաւ Վիճակին Առաջնորդարանէն ուղղեալ գրերուն վրայ, եւ պէտք տեսնուեցաւ Ելեւմտից դիւանի տեղեկութիւնէն ինչ ինչ բացատրութիւններ առնալէ ետքը կարեւորը տնօրինել նոյն գումարին նըկատմամբ։— Սկիւտարէն Մանուկ Ցաբաւթեանի անուն կինը խնդրած էր 1888 թուականին Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ կտակած տուն ինչ ինչ պայմանները փոփոխել։ Խորհուրդը որոշեց լսել նախապէս յիշեալ եկեղեցւոյ թաղ. Խորհրդոյ բացատրութիւնները խնդրոյն նկատմամբ եւ ապա տնօրինել կարեւորը։— Տնտես. Խորհուրդը զբաղեցաւ գլխաւորաբար կեդրոնական եւ առանձին անուանակներու հաշուոց քննութեամբը եւ աւարտելով իր աշխատութիւններն որոշեց արդիւնքը յայտագրել Ս. Պատրիարքին։

—Հանգուցեալ Տիկին Եփրոս Ասատուրի յուղարկաւորութեան առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի Ազգ. Հիւանդանոցին մէկ օսմ. ոսկի նուիրեց Մկրտիչ էֆ. Ասատեան՝ խմբագրութեանս միջոցաւ։ Յանձնեցինք Հոգաբարձութեան դիւանատանը։

Ասատուր ընտանիքը ինչպէս նաեւ Մերուան էֆ. Գրիգորեան իրենց շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն անոնց որ հաճեցան ներկայ գտնուիլ ողբացեալ ՏԻԿԻՆ ԵՓՐՈՍ ԱՍԱՏՈՒՐԻ յուղարկաւորութեան, եւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը արտայայտեցին այս տխուր առթիւ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒՊԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՖԷՆԿ-ՀՈՒԱՆԿ-ՉԷՆԿ ԵՒ ԲՈՒԼԱՆԹԻՆ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆԻՈՒ-ՉՈՒԱՆԿ ԼՔՈՒԱԾ

ԹՈՔԻՕ, 8 մայիս.— Ռուէթէրի գործակալութիւնը կը հաստատէ թէ ճապոնցիները ուրբաթ օր, մայիս 6, գրաւեր են Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի քաղաքը։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ճապոնական դեսպանատան մէկ պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ.— Քուրոքի զօրավարը կը ծանուցանէ թէ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկը գրաւուեր է ճապոնցիներուն կողմէ, մայիս 6ին։ Քաղաքը պարպելէ առաջ, Ռուսերը այրեր են զինուորական մթերանոցները։

—Մայիս 6ին Եալուի վրայ մղուած ճակատամարտին առեն Ռուսերուն ամբողջ կորուստը 3000ը կ'անցնի։

—Ճապոնական ջոկատ մը մայիս 6ին գրաւեր է Բուլանթինէն (կամ Բորթ-Ադամս, Բիթծէվոյի արեւմտեան կողմը հաստատուած քաղաք մը, Սաւրէթի ծովածոցին խորը. Ծ. Գ.) եւ քանդեր է երկաթուղիի եւ հեռագրական գիծերը, այսպէս կտրելով Բորթ-Արթուրի հաղորդակցութիւնները։

ՍԷՈՒԼ.—Ռուէթէր կ'ըսէ թէ ,Ան-Թունկէ հասած լուրերու նայելով, Ճապոնցիները Թագաւղանի կարելի եղածին չափ մօտ, մանչուրիական ծովեզերքին վրայ, Ան-Թունկի արեւմտեան կողմը զինուոր հաներ են։

ԹՈՔԻՕ.— Բորթ-Արթուրի մուտքը գոցելու համար վերջին անգամ ճապոնցիներուն կողմէ եղած փորձին առեն այս վերջինները սա կորուստները ունեցեր են.—Ն սպայ եւ վեց զինուոր սպաննուած, 5 սպայ եւ 15 զինուոր վիրաւորուած. 14 սպայ եւ 14 զինուոր անհետացած են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Թօ-Չի-Բիւյէն ռուս հեռագրական գործակալութեան հասած հեռագիր մը բոլորովին անհիմն կը նկատէ Բորթ-Արթուրի մուտքին գոցուած ըլլալը։ Կիրիլ Վլատիմիրովիչ մեծ դուքսը Պետերսպուրկ դարձաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Չուանկէն Ռուէթէրի հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ամէն ինչ ցոյց կուտայ թէ Ռուսերը մտադիր են պարպել նոյն քաղաքը։ Ամբարները քանդուած են եւ զօրքերուն մեծ մասը մեկնած է։ Ռուս սպայակոյտը Լիաօ-Եանկէն մեկնելով Մուքտէն գացեր է։ Ոչ-զինուորական Ռուսերը Նիւ-Չուանկէն կը հեռանան։ Օտարազգի բնակիչները իրարանցումի մէջ են։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 8 մայիս.— Կը հաւաստուի թէ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնք, որ երեք օրէ ի վեր պարպուած էր Ռուսերուն կողմէ, մայիս 6ին գրաւուեր է ճապոնական առաջին զօրաբաժինէն։ Քաղաքին շրջակայքը մղուած զանազան կռիւներուն մէջ Ռուսերը եւ Ճապոնները մեծ կորուստներ կրեր են։

— Կը ծանուցուի թէ Ճապոնցիները մայիս 6ին գրաւեր են Եուան-Թի-Թիէն քաղաքը եւ թէ Բորթ Արթուրի հետ կատարուած ցամաքային հաղորդակցութիւնները կտրուեր են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսերը պարտութեան մատներ են Բորթ-Ասէմսի վրայ յառաջացող Ճապոնները.

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կիրիլ մեծ դուքսը հոս հասաւ ժողովրդեան եռանդագին ցոյցերուն մէջ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Անհիմն կը նկատուին նախարարական տագնապի մը մասին շրջած զրոյցները։ Թագաւորը կը պատրաստուի ուղեւորութիւն մը կատարելու Սերպիոյ արեւմտեան նահանգներուն մէջ։

ԹՂԹԱԲԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ 5 մայիս.—Պետերսպուրկէն կը հեռագրեն „Նիւ-Եորք Հէրըլտի.— «Եալուի ճակատամարտին մանրամասնութիւնները երէկ հոս յայտնի եղան։ Լրագիրները ձեռքէ ձեռք կը յափշտակուէին եւ կարդացողներու դէմքերուն վրայ իսկոյն կը տեսնուէր խորին սրտաբեկութեան արտայայտութիւն մը։ Ռուսերուն կորուստը նշանակուած չըլլալով, այդ կարդացողները կ'եզրակացնէին թէ կորուստները շատ ըլլալուն համար է որ այդ մասին տեղեկութիւն հաղորդուած չէ։ Ասոր պատճառ համարուեցաւ այն պարագան թէ ճապոնները կտրած են հեռագրական թելերը. վերջապէս մեծ հետաքրքրութիւն կայ կորուստներուն թիւը գիտնալու համար։ Պետերսպուրկի զինուորական նշանաւոր սպաներէն մէկը կ'ըսէ թէ Ռուսերուն նահանջը շատ աւելի կատարուած է եւ թէ երկու օր առաջ տեղի ունենալու էր։ Այդ սպան 18,000 կ'ենթադրէ Ռուսերուն թիւը եւ ճապոններունն ալ եռապատիկը. Նաեւ թէ ճակատամարտին հանգամանքը նկատողութեան առնելով, կորուստները շատ եղած ըլլալու են։ Դիտել կը տրուի թէ Քուրոփաթքին զօրավարը քանի մը անգամ հաստատեր է որ շատ մը կէտերու վրայ զինուոր չզանուիլը անխուսափելի ընծայած էր նահանջը։ Ասկէ կը հետեւցուի թէ զինուորական վարչութիւնը չէ ղրկած Քուրոփաթքին զօրավարին այնքան թնդանօթաձիգ ու զինուորներ։ Թնդանօթներու կորուստը ծանր դէպք մը կը նկատուի, մանաւանդ անոր համար որ Ճապոնները շատ գերազանց են իրենց թնդանօթներովը։ Մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ այն ճակատի արդիւնքը զոր Չինու մէջ առաջ պիտի բերէ Ռուսերուն նահանջին լուրը։ Բէքինի ռուս դեսպանը հրահանգ ստացաւ ծանուցանել Չինու թէ վտանգի պիտի ենթարկուի եթէ զէնքի դիմէ։ Դեսպանին նաեւ հրաման տրուեցաւ բաւական ճնշում մը բանեցնել Չինու վրայ, այդ միջոցին չդիմելու։

— Պետերսպուրկի սակարանին մէջ հարիւրին չորս տոկոսով ռանթը կէս միաւորին ալ կորսնցնելով՝ 90ու կէսի իջաւ, առանց գնող գտնելու։ Ռուսական բոլոր արժէթղթերը մէկ քանի միաւորին կորսնցուցին։

— Ռուսիոյ նաւային սպաները կ'ուզեն գիտնալ թէ ճապոնները ինչ խորհրդաւոր պատճառէ կը մղուին դէպի Բորթ-Արթուր ղրկելու բազմաթիւ նաւեր որոնք անպատճառ պիտի ընկղմին՝ մարտկոցներէն արձակուած ռումբերով։ Եթէ պատճառ մը չկայ, կ'ըսեն նոյն սպաները, ճապոններուն այդ ընթացքը պարզապէս անմտութիւն է։

—Հիմա շարժական հիւանդանոցներուն մէջ դարմանուող վիրաւորները հիւանդանոց-վակոններով պիտի փոխադրուին, եթէ կարող ըլլան տակաւին ուղեւորութեան յոգնութիւններուն։ Պոյքալէն մինչեւ Պետերսպուրկ կալուածներ ունեցող հարուստ կալուածատէրերը՝ երկաթուղիին երկու կողմերը, հիւանդանոցներ հաստատած են իրենց բնակարաններուն մէջ։ Վիրաւորները հոն պիտի ընդունուին իրենց ապաքինման շրջանը անցընելու համար։ Նոյն երկաթուղիին բոլոր կայաններուն մէջ առժամեայ հիւանդանոցներ հաստատուած են։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ.— Պետերսպուրկէն հեռաւորը կը հեռագրեն անգլիական լրագիրներուն.— «Ռուս լրագիրը կ'ըսէ թէ Ռուսերուն ռազմական ծրագիրն է արգիլել ըլլալ Ճապոններու յարձակումներուն եւ յամրընթաց Մանչուրիա քաշուիլ, այն կերպով որ ժամանակ մնայ զինուորներուն համախմբումը կատարելու, միեւնոյն ատեն թող չտալով որ բանակը կորսնցնէ ներքին կազմութեան առաւելութիւնը։ Ռուս թերթը կը յարէ.— «Մեր յառաջապահները Եալու կը գտնուէին ոչ թէ անոր համար որ բանակը Քորէա մանել կ'ուզէր, այլ թշնամիին հետ հպման մէջ ըլլալու եւ անոր գործառնութեանց վրայ հսկելու։ Զինուորները եթէ մեղադրանքի արժանի են, նահանջելնուն համար չէ, այլ անոր համար որ ճապոններուն դիմադրելու թերութիւնը գործեցին։ Վերջնական արդիւնքին նկատմամբ բնաւ մտահոգ չենք, բայց պէտք չէ մոռնալ տեղին ահագին հեռաւորութիւնը, շարժումներու անհրաժեշտ դանդաղութիւնը եւ խոհեմութեամբ ու համբերութեամբ գործելու պէտքը։»

ԹՈՔԻՕ.— Ճապոնները կ'ըսեն թէ Եալուի ճակատամարտին մէջ Ռուսերը ռազմագիտական այն միեւնոյն թերութիւնը գործեցին, զոր Չիները ըրին 1894ին այսինքն թէ յարձակողական նախաձեռնութիւնը չունեցան։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ՄԷՋ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Բորթ-Արթուրէն մայիս 4 թուականով հեռագիրներ պաշտօնական հեռագիրներէն աւելի տեղեկութիւն կը հաղորդեն Ճապոններուն կողմէ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած վերջին յարձակումին վրայ։ Քաղաքը արթնցաւ նաւահանգիստին բերանը կեցած թնդանօթակիրներու ամբոխութեամբը որոնց հետեւեցան եզերքի մարտկոցները։ Ճապոնական քանի մը թորփիլանաւեր տեսնուած էին, սակայն իսկոյն անհետացած էին մթութեան մէջ։ Կէս գիշերէն երկու ժամ ետքը տեսնուեցաւ ճապոնական հըրձիգ շոգենաւերուն մօտենալը։ Ծովին վրայ ելեկտրական լուսարձակ մը կը տեսնուէր, որուն լոյսը ուղղուած էր դէպ ի նաւահանգիստին մուտքը՝ ճապոնական նաւերուն ճամբան ցոյց տալու ձեւով։ Ասոր վրայ սկսաւ երկրորդ թնդանօթաձգութիւնը, մանաւանդ դէպ ի ձախ կողմը Ոսկի Լերան, ուր տեսնուած էին հրձիգ շոգենաւերը։ Կէս գիշերէն չորս ժամ ետքը եզերքի մարտկոցները սկսան ընդմիջելով կատարել ռմբակոծութիւնը։ Արշալոյսին Ոսկի Լերան կողմէն երբեմն կը լսուէին խարտընկէցներու եւ արագաձիգ թնդանօթներու ձայներ. Նաեւ թորփիլի պայթման նմանող ձայներ։ Ճապոնական նաւերը ռուսական ականներու մէջ ինկած էին. Տասը հրձիգ նաւեր կային՝ ընդամէնը երեք հազար թոնօ տարողութեամբ։ Ճապոնական երկու թորփիլանաւեր ընկղմեցան եւ միւսները ետ քաշուեցան մեծապէս վնասուած։ Այդ նաւերուն նաւաստիներէն քիչերը ազատուեցան։ Առաւօտ նաւահանգիստէն դուրս դիակներ կը տատանէին ծովին երեսը։ Ռուսերը զանոնք ցամաք հանեցին ու թաղեցին։ Ճապոնները նաւահանգիստը փակելու այդ գործողութիւնը առաջուընէ շատ աւելի կարեւոր սահմանի մը մէջ կատարեցին, բայց լաւսին չյաջողեցաւ։ Ռուսերը կ'ըսեն թէ Ճապոնները մեծ քաջութեամբ կատարեցին յարձակումը՝ առանց ուշադրութիւն ընելու իրենց դէմ ուղղուած մահացու կրակին։ Ճապոնական երկու սպաներ եւ երեսուն նաւաստիներ գերի ինկան։ Կ'երեւայ թէ տասներկու հրձիգ նաւեր պատրաստուած էին, բայց անոնց երկուքը նաւահանգիստին չմօտեցան։

ԹՈՔԻՕ.— Հոս ժողովուրդը ուրախութեան ցոյցեր ըրաւ այն լուրին վրայ թէ Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստը փակելու փորձը յաջողած է։ Հազարաւոր անձեր լապտերներով փողոցները պատեցին եւ ծովային նախարարութեան պաշտօնատանը առջեւ գացին։

—Թօքիոյի մէջ աղէկ լուր մը կը նկատուի այն տեղեկութիւնը թէ Քուրոփաթքին զօրավարը 20,000 զինուորով Լիօ-Եանկէն ճամբայ ելած է դէպ ի Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ։ Ճապոնները կ'ըսեն թէ Ռուսերը ո՛րքան կանուխ յարձակողական սկսին, Ճապոններուն յաղթանակը այնքան շուտ պիտի ըլլայ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՒՏ ՄԸ
ՀԻՆԳ ՂՐՈՒՇՈՎ ՉՈՒՌԹ ՄԸ ԶԳԵՍՏ
Բանկէր անուն ծանօթ բաղադրութիւն մը վերջնական կերպով կը հանէ բամպակէ, բուրդէ եւ մետաքսէ կերպասներուն արատները։ Գործածելու եղանակը սա է. խօզանակը թրջել բաղադրութեան մէջ թաթխել եւ արատին վրայ քսել մինչեւ որ փրփրի. յետոյ թաց սպունգով մը մաքրել։ Միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոցը, գերմանական թղթատան դիմաց, դերձակ Զուլիքառ վաճառատունը, թիւ 18, ի Բերա Ժօրժ Տէյըըր եւ Պօմարշէ վաճառատունները, ի Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, Պ. Հաճօբուլօի կողմէ։ 6—30

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 24 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	89	23
Ամէնէն բարձր գին	»	90	08
Ամէնէն վար գին	»	89	19
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	119	75
Ամէնէն բարձր գին	»	120	75
Ամէնէն վար գին	»	119	62

ԲԱՑՈՒՄ 26 Ապրիլ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	89	23
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	120	—
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		422	50
Տէրքօզ		254	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	60
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	83
» ժուիսանս		1	20
» պարտաթուղթ		490	—
Քարաքի Պ. Գալաթ		506	—
Թրանսվալ		111	—
Փըէյար Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		367	—
» » » Բ		383	—
Լավրիոն		61	50
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	20
» պարտաթուղթ	«	536	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	ֆր.	22	82 ½
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	59
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	78

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Իմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Շէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Օղթազրամ	Օ. Ո.	6	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Մայիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		89	81
Միացեալ պարտք բաց.		81	87
» գոց.		82	—
Օսմանեան Պանքա		13	—
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		44	50
» Մոնօբոլ		46	50
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ		104	75
Տօմէնիալ		—	—
Թրանսվալ		4	37
Այտին երկաթուղի		—	—
Փոխանակագիր		25	100

ԲԱՐԻԶ, 7 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	67
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	82	65
» գոց.	»	82	60
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	575	—
Օսմանիէ	»	—	
Ռումէլիի երկաթուղի	»	122	25
Օսմ. ճարպատուն	»	449	—
Օսմ Ռէժի	»	261	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտրած	»	1095	—
Իտալական Ռանթ	»	103	35
Սպանիական արտաքին	»	82	10
Թրանսվալ	»	111	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	110
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 7 Մայիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	121	50
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 7 Մայիս

Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	81	45
Ռումէլիի երկաթուղի	»	128	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	295

ՊՐԻՒՍԷԼ, 7 Մայիս

Միացեալ պարտք		81	87
Ռումէլի երկաթուղի		120	50

ԳՐԻԳՈՐ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ
Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Քէօբրիւլի խան, Ն25
Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ իր մեծարգոյ վարպետին՝ հանրածանօթ փաստաբան Ազն. Վռամշապուհ Մանուկեան էֆէնտիի գրասենեակը 15 տարւոյ երկարամեայ պաշտօնավարութենէն վերջ, այս անգամ իր վկայականը ստանալով, յիշեալ սենեակը թողած եւ Պոլիս Պահճէ-Գաբու վերայիշեալ խանին մէջ փաստաբանական գրասենեակ մը հաստատած է. կ'ստանձնէ քաղաքային, առեւտրական, պատժական եւ Շէրիի ամէն կարգի դատեր. կը խմբագրուին բրօթէսթօ, սէքէսթրօ, քոմբրոմէսօ, վաճառականական եւ այլ կարգի պայմանագրութիւններ եւ աղերսագրեր։ Վաճառականական ընկերութեանց լուծման եւ կազմութեան վերաբերեալ գործողութիւնք փութով կը կատարուին, խիստ դիւրամատչելի գիներով։
Վճռաբեկ Ատեաններու ներկայացուած ամէն կարգի դատերու հետապնդման մասին գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք խիստ չափաւոր վարձքի փոխարէն ամենայն փութաջանութեամբ եւ փութով պիտի կատարուին։
Կը յուսայ թէ Պատ. Հասարակութիւնը պիտի բարեհաճի իր վստահութեամբը պատուել եւ քաջալերել զինք իր նոր ասպարէզին մէջ։ 7—12

ԻԼԱՆ
(Խազինէի Խասսաի Շահանէ)
Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւպայաա օլունաճագ սամանըն պէհէր ճէթիսի գանթարը մէճիտի նիսֆ ղրուշ հիսապըյլէ օն աէօրթ ղրուշտա թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ մահ հալը բաւմինին նիսֆ ալթընճը բազար իրթէսի կիւնիւ ճամանը պէրվէճհի բէչիւն թէէխիւրէ օլունմագ չորթըլըա իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան նօզաանըրլէ իթաէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աղչէլէրի վէ եա միւթէէպէր քէֆալէթնամէլէրի միւթաճիրէլէրէ նիհաեէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհայէ կէլմէլէրի։
Ֆի 24 Նիսան սէնէ 320

ՅՕԴԱՑԱՒ ԵՒ ՅՕԴԱՏԱԳ

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն
Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Ողնայարային բոլոր հիւանդութիւններ, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղայնութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գավաֆեան խան Թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վիէնական Գոտապեան էֆ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Գաւառները երեք շիշէն պակաս չի ղրկուիր։

Գաւառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մորթի փշրիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիզի գնդիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ Ա.

---

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ

ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ

RICQLÈS

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆԹ
ՈՐ ԾԱՐԱՒԸ ԿԸ ՅԱԳԵՑՆԷ ԵՒ ՋՈՒՐԸ ԿԸ ՄԱՔՐԷ

Ընդդէմ սրտի, գլխու եւ ստամոքսի ցաւերը, ինչպէս նաեւ դժուարամարսութիւնը, եւ քոլէրին.

Ակռաներու եւ արդուզարդի համար շատ լաւ է. նաեւ համաճարակներու դէմ իբրեւ նախազգուշական միջոց կը ծառայէ։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ
ՌԻՔԼԷՍ ԱՆՈՒՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵԼ
ԱՆՄՐՑԵԼԻ
ԱՆԴԱՄ 1900Ի ՓԱՐԻԶԻ ԺՈՒՐԻԻՆ
Ամէն դեղարաններու մէջ կը ծախուի
2—36

ՖՐԻՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորեան	10500	Ֆլորիտա	3500
Արմէնեան	10500	Էմբրէզիոն	3500
Քէսդրիան	10500	Ալրժ.րի	3000
Լանքասդրեան	9000	Ալճէրեան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապեան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնեան	2500
Ջորճեան	8000	Անտալուզեան	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
Ֆիրճինեան	8000	Լէօպեան	2000
[illegible]	3700	Մինձօ	900
Վալոնեան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինեան	3700	Լիսպօն	800
[illegible]	3500		

Աղքատներ ուղեւորներ կը խնդրուի իրենց տոմսակները փոխադրելու համար Ղալաթիոյ ժողովրդական հաւաքատեղին մէջ իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՅՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ [illegible]
600

ՄՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անուբիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէպաըր	3000	Օսարքիս	2250
Պէանորաս	3000	Պէրա	2250
Ծարօ	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մացիրիս	2500	Սիւյէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՕՍ եւ ԸՆԿ.
191 31 Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

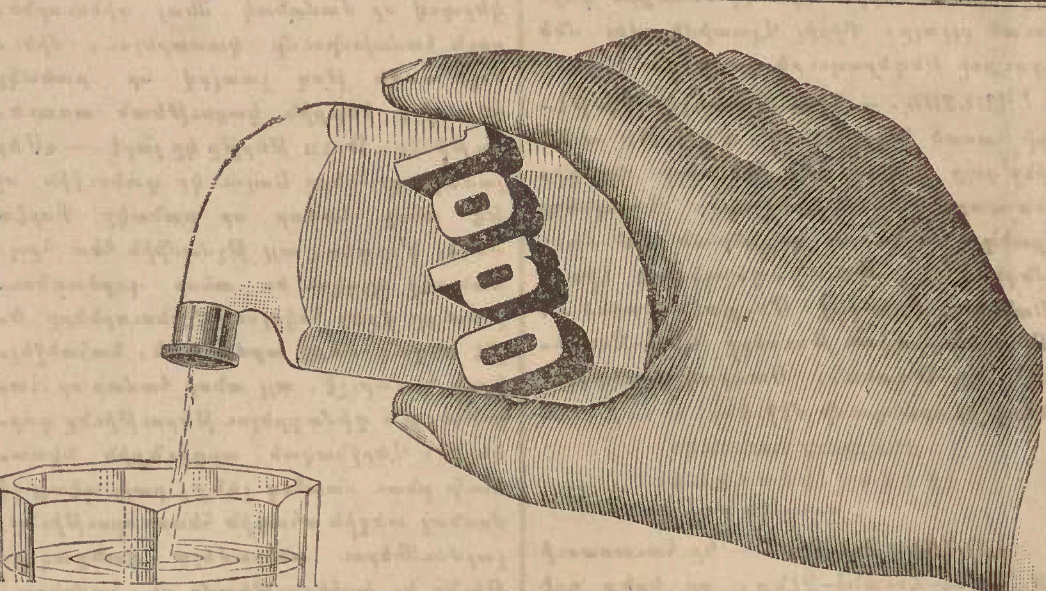

ՕՏՕԼը ակռաներու եւ բերնի առողջապահութեան պահպանման գլխաւոր եւ միակ միջոցն է, որ ակռաներու փտման պատճառներուն դէմ ապահով կերպով կը գործէ։ Այդ ներգործութիւնը, որուն ազդեցիկ հանգամանքը անժխտելի կերպով հաստատուած է, կը կայանայ Օտօլի այն մասնաւոր յատկութեան մէջ, որով խնդրոյ նիւթ եղող հեղուկը խոռոչացեալ ակռաներուն մէջ կը մտնէ եւ կը ծծուի լինտերու գեղձերէն՝ որոնք անով կ'ողողուին։ Ահա ինչպէս վերահասու կ'ըլլանք այս անզուգական ազդեցութեան տեւական կարեւորութեան։ Մինչդեռ հիմա գործածուած ակռայի փոշիները միայն ակռաներու չփման կարճ միջոցին մէջ կրնան ներգործել, Օտօլը բերնի գեղձերը եւ փտած ակռաները կ'ողողէ իր հակաճեխական տարրերով եւ իր փրկարար ազդեցութիւնը կը ներգործէ ամբողջ ժամերու տեւողութեամբ։ Այս կերպով այն անձը որ իր բերանը ամէն օր Օտօլով կը մաքրէ, ինքզինքը կը պահպանէ ակռաներու փտութեան եւ անոր հետեւանքներուն դէմ։ Օտօլը սրուակով առնուած ատեն (կաթիլացով սրուակ որուն պարունակութիւնը բազմաթիւ ամիսներու գործածութեան կը բաւէ) 10 ղրուշ կ'արժէ եւ կը ծախուի ամէն դեղարաններու, դեղավաճառներու եւ անուշահոտութեանց վաճառատուններու մէջ։

Քիմիական աշխատանոց Լինկնէր. կեդրոնական մթերանոց Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, Թ. 31։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 Սեֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Նէճէի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը [illegible] փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Փոխ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօի
Մըսրքուճիլար, Զարզար խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։
194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՐՍ- ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը պօյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորաձեւութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատունը կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տանը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌՈՒԹԵԱՆ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. 160,000 ՍՏՈՐԱԳՐՈՂ, ԲԱԺԱՆՈՐԴ 1904 ՅՈՒՆՎ. 1ին

ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Համայնագիտական բառարան եօթը հատոր, բաղկացեալ (վեցը հրատարակուած)

Հետզհետէ արդի կեանքի պայմանները ամենուն համար անհրաժեշտ կը դարձնեն համայնագիտական լաւ բառագիրք մը։ Այդ պատճառաւ է որ հրաշալի յաջողութիւն մը գտած է ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ԼԱՌՈՒՍԸ, որ իր տեսակին մէջ կատարելութիւն մըն է. վերջին աստիճանի կատարեալ, իրապէս արդի պահանջները գոհացնող, չորս հարիւր ընտրեալ աշխատակիցներու կողմէ խմբագրուած, առատօրէն պատկերազարդուած եւ գունաւոր քարտէսներ ու տախտակներ կը պարունակէ։ Այս հիանալի բառագիրքը գեր ընտիր է մինչեւ հիմա Ֆրանսայի եւ ուրիշ երկիրներու մէջ հրատարակուած նմանօրինակ գործերէն։ Մինչեւ հիմա հրատարակուած վեց հատորները միայն կը պարունակեն 175,000է աւելի յօդուած, 36,000 պատկեր, 67 գունաւոր տախտակ եւ 360է աւելի սեւ եւ ուրիշ գոյներով քարտէսներ։ Այս մէկ քանի թիւերէն կարելի է դատել այն մեծ ծառայութիւնը՝ զոր կարելի է ստանալ այսպիսի գործէ մը։ ԼԱՌՈՒՍ գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, Թիւ 17, խնդրողին՝ 16 երեսէ բաղկացեալ պրակ մը՝ իբր նմոյշ ձրի պիտի ղրկէ։

Ամբողջ գործին բաժանորդագրութեան համար հիմնական գինն է 200 ֆրանք՝ թղթակազմ, 235 ֆրանք՝ կազմուած, վճարում. 100 ֆրանք ստորագրուած ատեն, եւ մնացը՝ վեց ամիսէ վեց ամիս։

Կարելի է բաժանորդագրուիլ Լառուս գրավաճառանոցը, Բարիզ, Մոնբառնաս փողոց, թիւ 17. նաեւ գլխաւոր գրավաճառանոցներուն մօտ։ Բաժանորդագրուողները կը ստանան հրատարակուած վեց փառաւոր հատորները. եօթներորդ եւ վերջինը պիտի հրատարակուի յառաջիկայ յուլիսին։

ՊԵՇԻԿԹԱՇԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՀԻ՜Ն ԵՒ ՆՈՐ ՁԵՒԵՐՈՎ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Բերա Մեծ Փողոց, թիւ 77

ՓԱՅՏԻ ՎՐԱՅ ԿԱՏԱՐՈՒՈՂ ՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Դուռներ եւ պատուհաններ, զարդական ցցուակներ, մոզայիք տախտակամածներ, եւայլն։

ԽԱՒԱՔԱՐՏԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՓԵՐ
ԴՈՒՆՏՈՒՐ ԵՒ ՎԻՍԹԻՊ ԷԹԻՔԷԹՆԵՐՈՒ

Լինեոլիթ

Լինեոլիթ

Լինեոլիթ

Անկիզելի, անձայն ու առողջապահիկ տախտակամածներ գաւիթներու, քերսաններու յարդարումներ fark, մարմարէ առարկաներով։

ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԷ Լ ԱՄԲՈՂՋ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Կեղծերէն զգուշանալ, որոնց հեղինակներուն դէմ օրէնքի դատ պիտի բացուի։ Դիմել Պէշիկթաշի գործարանը, Տէրէիչի փողոց։

Լինեոլիթ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գամօ	1497	Կոզօ	11	Մամօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Գոնտօ	1936	Կրոտոնօ	1 95	Մարէնկօ	1273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլօ	37 9	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	Էխօ	43 1	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	35 7	Սիլվիօ	1193
Պասանիօ	1822	Տարինօ	9 7	Հիմատօ	3 2	Միլօ	1 57	Սորէնթօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տորպօ	3383	Հորաթիօ	3600	Մոնթէլլօ	1 35	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տրակօ	1713	Հոմէրօ	595	Մուրիլլօ	4 9	Թ. Ուիլսըն	13 6
Պրիւնօ	841	Տրամմօ	5 4	Իակօ	2354	Նէրօ	1033	Թորօ	3327
[illegible]ըֆֆալօ	4481	Էկօ	2461	Իտահօ	5 40	Օնօ	41 0	Թոլէտօ	1470
Գէյրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճասօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թոբեկօ	481
Գալիպսօ	1337	Էրատօ	784	Քէսօ	1053	Օթելլօ	15 5	Ուրպինօ	2129
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	9 4	Քարինօ	2307	Պոլէրօ	637	Վասօ	14
Գանգօ	1094	Ֆինլանտօ	1828	Նովօ	1760	Ռոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիրքալ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լօ	1083	Ռալֆօ	1229	Վ. Ուիլսըն	2396
Մ սէօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լորանցօ	2272	Ռօտէրօ	1663	Եէտօ	1351
Քլիօ	3697	Գալիլէօ	306	Լիվոնիօ	1643	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1203
Գոլորատօ	4235	Նիկանօ	1143	Լոյէնցօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են
Վասօ շոգենաւը։ Նաւապետ Կրին։
Ալէքթօ » » Ուէպսթըր
Քլիօ » » Եընկ, ամսոյս 27 ին

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Ալսօնօ շոգենաւը, մայիս 3 ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԸՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
377

COMP RUS
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Ցուլս

Գշ. 27/10 Սեւաստապօլ ժամը 10ին առաւօտ
Տարտանել, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 29/12 Օտեսա ժամը 10ին առաւօտ
Շբ. 1/14 Միթիլինէ, Իզմիր, Քիոս, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւօտ։
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 9ին Իմէրէթի, Անատ. եզերքէն։
[illegible]
Մայիս 10ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա
Ա. կարգ Բարէզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՌԷԳՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որք ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քեֆալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	[illegible]	3289
Քամբանիա	12950	[illegible]	2945
Ուլթօնիա	8845	[illegible]	2936
Ումպրիա	8128	Սերվիա	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2532
[illegible]	7394	Ալէփփօ	2181
[illegible]	7269	[illegible]	161

[illegible] շոգենաւը. Նաւապետ Ֆէնթօն, ամսոյս 14ին Լիվրբուլէն հոս պիտի ժամանէ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ՃՕԼԻ Լ. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէճիլէր խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր՝ ԶԱՐԷՀ ՆՈՒԻՌՈՒԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,, Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (59)

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ժ.

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԿԵՏԻՆ ՄԷՋ...

—Մտիկ ըրէք... Երբ դուք Ամերիկա ուղեւորեցաք, կը կարծէի թէ ալ եւս չպիտի տեսնեմ ձեզ։ Ձեր բացակայութեան համար որոշած պայմանաժամնիդ երկարաձգուեցաւ։ Առանձին կը գտնուէի, ձեր մասին անտեղեակ եւ առանց լուրի մնացած, առանց նոյն իսկ գիտնալու թէ կենդանի՞ էիք թէ մեռած։ Անօգուտ եւ ցաւագին մտածումներու մատնուած էի։ Վատութիւն գործեցի։ Քաջութիւն չունեցայ մինչեւ վերջը պայքարելու։

Անհուն վիշտի մը մէջ թաղուած, դուքսը իր աչերուն եւ այտոսկրներուն տարաւ ձեռքերը, կարծես տեսնել ու լալ չուզելով։ Իրեն այնպէս կը թուէր որ իր ամբողջ էութիւնը կը խորտակուէր։

—Պէտք է որ մինչեւ վերջը մտիկ ընէք զիս, յարեց Ֆլօթիլտ. մտայլ համակերպութեամբ մը։

Շեշտակի նայեցաւ ամուսնին, եւ յամրաբար ըսաւ Ֆլօթիլտ.

—Տկարացայ...

Ցաւի ճիչ մը արձակեց դուքսը եւ դողդողաց. կարծես մահճակալին առջեւ բուն առջեւ պիտի իյնար։

Սենեակին լռութեան մէջ, ուր մահը կը թեւածէր, աս բառերն ալ արտասանեց Ֆլօթիլտ, որոնք մահազանգակի մը պէս հնչեցին.

—Աս չէ ամէնը... իմ յանցանքիս հետեւանքով էակ մը ծնաւ... հիմա զաւակ մը ունիմ։

Ռօվրէյ դուքսը կնոջմէն աւելի կապտագոյն եղաւ։

—Այդ զաւակը կը ճանչնաք... տեսաք զայն... Սխալ չէր այն տեղեկութիւնը զոր առաք այդ աղջ. մասին։ Սէն-Կրաթիէն գտնուող փոքր աղջիկն է ան։

—Ա՜հ, թշուառական... թշուառական, հծծեց դուքսը ցաւի սրտայոյզ պոռթկումի մը մէջ։

—Բայց տեսէք երկինք ինչպէս հարուածեց զիս, ձեր ընելիքէն աւելի դժընդակ կերպով, շարունակեց Ֆլօթիլտ։ Պատիժը շատ աւելի ծանր եղաւ, ձեր երեւակայածէն շատ աւելի ահռելի... Այդ աղջիկը՝ որուն տարաւիլը տեսաք, ընդմիշտ անհետացած է... Զայն գտնելու ամէն յոյս կորսնցուցած եմ... Երբ իմացայ այդ լուրը, սրտիս վրայ տառ եկած այդ ահռելի վերջին պատճառաւ կեանքս խորտակուած զգացի... Ահա ինչո՛ւ համար բժիշկները բան մը չեն հասկնար հիւանդութենէս... Ահա ինչո՛ւ համար կը մեռնիմ, պարոն տը Ռօվրէյ...

Խեղդուկ մռնչիւն մը արձակեց դուքսը։

Իր բովանդակ խստութիւնը տեղի կուտար այս խոր ապշութեան եւ սրտայոյզ նուաստացման առջեւ... բարկութիւնը, անէծքը, վրիժառութեան սաստիկ ծարաւը, որոնք իրենց մէջ կ'ընկլուզէին հոգին, ի լուր այդ տարաբախտ կնոջ խղճի խայթերուն, այնքան սրտառուչ շեշտերով արտայայտուած, հիմա կ'անհետանային ամէնքն ալ։

Պ. տը Ռօվրէյ, իր գերագոյն մեծանձնութեան մէջ, իր ուղեղէն ու սրտէն կը վտարէր բոլոր պատասխանատուութիւնները։ Չէր ուզեր որ խեղճ կինը զղջումի եւ վիշտի տակ ջախջախուէր, մինչ մահը այնքան մօտեցած էր, զոր ոչ մէկ մարդկային զօրութիւն կրնար հեռացնել։

—Ֆլօթիլտ, մոլորում մը ոճիր չէ, ըսաւ դուքսը յամրաբար եւ խոր կարեկցութեամբ դիտելով օրհասականը... ինքզինքնիդ ազատ կարծեր էք... Գրեթէ իրաւունք ունէիք այդ բանը ընելու։

Ֆլօթիլտ իրարու միացուց ձեռքերը... իրեն այնպէս կը թուէր թէ խելայեղ երախտապարտութեան մը տագնապին մէջ հոգին պիտի աւանդէր։

Բայց այս վաղանցիկ զուարթութեան ընդհուպ յաջորդեց վիշտը...

Ամուսինը, տեսնելով որ ինք՝ Ֆլօթիլտ հոգեւարք վիճակի մէջ կը գտնուէր եւ ընդհուպ իր գործերուն համարը պիտի տար Աստուծոյ, չէր ուզեր անէծք կարդալ...

Ներումի մը շնորհը կ'ընէր, ինչպէս երէցը արձակում կուտայ կախաղան առաջնորդուող ամենէն մեծ ոճրագործին։

Բայց այդ կարեկցութիւնը խաբէական էր։

Ներքնապէս արհամարհանք ու ատելութիւն կը սնուցանէր անհաւատարիմ կնոջ հանդէպ։

Կարծես կռահելով մանկամարդ կնոջ մտքին մէջ յուզուած պայքարը, դուքսը շարունակեց,

—Մէկ յանցաւոր միայն կար, ան ալ ես եմ։

—Դո՛ւք։

—Երբ իմ ահռելի հիւանդութիւնս սարսափ պատճառեց ձեր անմեղութեան եւ երիտասարդութեան, պարտաւոր էի բոլորովին ազատ ձգել ձեզ։ Աս էր իմ պարտականութիւնս։ Ընդհակառակը, ուզեցի որ ինծի չզթայեմ ձեզ, այս կէս-դիակին՝ որ չէր կրնար ձեր ամուսինը ըլլալ... Ես եմ յանցաւորը բոլոր այդ եղածներուն համար։ Գէշ կերպով գործեցի։ Ես միայն արժանի եմ պատիժի... հիմա կը կրեմ զայն եւ արդարօրէն։

—Բիէ՜ր...

—Երիտասարդ, առոյգ, հաճելի էիք... Չէիք կրնար առանց սիրոյ ապրիլ թշուառական անդամ մը եղած եմ, չմտածելով այդ բանը։

Ցափշտակուած, Ֆլօթիլտ մրմնջեց.

—Մի՞թէ երկրի՞ վրայ կը գտնուիմ... կարելի՞ բան է այսքան վեհ ու աստուածային խօսքեր լսել... բարեկամս, այդ աղջկան գլխուն վրայ կ'երդնում որ ձեր դարձէն անմիջապէս յետոյ խզեցի այդ մեղապարտ յարաբերութիւնը...

Ձեզ տեսնելուս պէս անիծեցի գործած յանցանքս... Եթէ ինծի ըսէք թէ անհաւատարիմ կնոջ վրէժը չպիտի լուծէիք, այլ անձնասպան պիտի ըլլայիք, ձեզ խաբած ըլլալս լսելնուդ, քիչ մնաց որ ցաւէս ու ամօթէս մեռնէի։

—Խե՛ղճ զաւակս, ըսաւ Պ. տը Ռօվրէյ... ո՛րքան տառապեր էք... Եթէ ինծի հետ չամուսնանայիք, այդ տանջանքը չպիտի ունենայիք։

—Դուք ալ ձեր վիշտը։

Բիէր տխրօրէն ցնցեց գլուխը ու ըսաւ.

—Ո՛չ, Ֆլօթիլտ տարփանքով չէիք սիրեր, երբ ամուսնացաք ինծի հետ... Պէտք էր նշմարել այդ բանը... Թերեւս կը տեսնէի, բայց կը փորձէի չտեսնելու զարնել... Մնաց որ, յաւակնութիւնը ունէի սիրային յաղթանակ մը տարած ըլլալու։ Աւրիկա ալ մոլորանք մըն էր իմ կողմէս։

(Շարունակելի)

ԱԶԴ

Կը խնդրենք յարգոյ հասարակութենէն զգուշանալ կեղծ ապահովագրութիւն կատարողներէ ոմանց արարքներուն դէմ, որոնք մեր Ընկերութեան անունը կը գործածեն, մեր ներկայացուցած Ընկերութենէն տարբեր ամերիկեան Ընկերութիւններու ապահովագրեր ընդունել տալու համար։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, որուն գրասենեակները կը գտնուին Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Վիքալիս խան, եւ Պոլսոյ կողմը, Մէյտանճըգ փողոց, Հուփքոլ խան, պէտք չէ չփոթուի համանման ուրիշ Ընկերութիւններու հետ, որոնք թէեւ Նիւ-Եօրքի մէջ հաստատուած են, բայց ՆԻՒ-ԵՈՐՔ կեանքի ապահովագրական Ընկերութեան անունէն տարբեր անուններ ունին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՔ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար
Ճ. Ո. ՀՈՒԻԹՈԼ ԵՒ ԸՆԿ.